

www.musavat.com

ÜSƏVAT

Xəbər
"SPİD"lə bağlı
son bir ayın
qorxudan
statistikası
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21 fevral 2024-cü il Çərşənbə № 33 (8406) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Novruz əfvi may ayına ertələnir

Novella Cəfəroğlu:
"Biz öz siyahımızı
vermişik,
30 nəfərin adı var"

yazısı səh.3-də

Yeni Nazirlər Kabinetinin 37 üzvü - kim, nə vaxt...

yazısı səh.3-də

Aİ və NATO ölkələri niyə Bakıya qarşı birləşib?

yazısı səh.5-də

Ermənistan konstitusiyasını dəyişir, bitərəf ölkəyə çevrilir - hiylə, yoxsa...

yazısı səh.6-da

"Kabab diplomatiyası"nın sonu

yazısı səh.5-də

Bakı-Vaşinqton münasibətlərində yeni mərhələ

yazısı səh.7-də

Ankaradan verilən mesajları doğru anlamaq zamanı

yazısı səh.8-də

Rusiyanın "TT" siyasəti: həm təhdid, həm tumar...

yazısı səh.9-da

Məktəbdəki qalmaqallı videoya görə cinayət işi

yazısı səh.12-də

Cənub zonası qızılca ilə bacarmır

yazısı səh.12-də

Xaricdən pul(lu) tapıb gətirmək kimi çətin iş - necə edək?

yazısı səh.14-də

QƏRBİN CƏNUBİ QAFQAZDA "YENİ UKRAYNA" SSENARİSİ

Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşevin
xəbərdarlığına Bakıda reaksiyalar

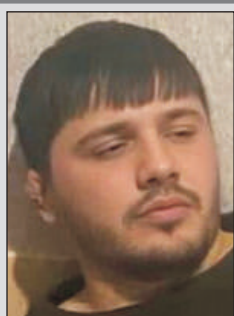
yazısı səh.4-də

MSK-ya sədrlik: Məzahir Pənəhov ancaq bu şərtlə qalır

Müxalifət Rövşət Qasimovu ali seçki qurumuna
rəhbər görmək istəyir

yazısı səh.11-də

Qatil Əhməd
təcridxanada
özünü dəliliyə
vurub?

yazısı səh.3-də

"Nəinki 23
fevralın, ordu
gününün də
kışilər bayramına
aidiyyəti
yoxdur... "

yazısı səh.15-də

Bakıdakı
səfirlər Aleksey
Navalnını belə
andılar

yazısı səh.11-də

240 MVt gücündə olan külək elektrik stansiyası tikiləcək - sərəncam

Prezident İlham Əliyev qoyuluş gücü 240 MVt olan külək elektrik stansiyasının (KES) tikintisi ilə bağlı pilot layihənin həyata keçirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, Nazirlər Kabineti tikinti ilə əlaqədar "Dəyişikliklər edilmiş və yenidən tərtib olunmuş İnvestisiya müqaviləsi"nin, "Dəyişikliklər edilmiş və yenidən tərtib olunmuş Enerji alqı-satqı müqaviləsi"nin, "Dəyişikliklər edilmiş və yenidən tərtib olunmuş Ötürücü şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi"nin, "Torpaq icarə müqavilələrinin" və bu müqavilələrlə nəzərdə tutulmuş "Birbaşa razılaşma"ların və "Müstəqil mühəndis müqaviləsi"nin imzalanması ilə bağlı zəruri tədbirlər görməli, Azərbaycan Hökuməti adından imzalanmış müvafiq müqavilələri təsdiq üçün dövlət başçısına təqdim etməli, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Energetika Nazirliyi və "Azərenerji" ASC ilə birlikdə investisiya müqaviləsində və enerji alqı-satqı müqaviləsində nəzərdə tutulan öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri tədbirlər görülməsini təmin etməli, aidiyyəti qurumlarla birlikdə layihənin həyata keçirildiyi ərazidə zəruri xarici və daxili infrastrukturun təkmilləşdirilməsi, külək elektrik stansiyasının "Dəyişikliklər edilmiş və yenidən tərtib olunmuş Enerji alqı-satqı müqaviləsi" və "Dəyişikliklər edilmiş və yenidən tərtib olunmuş Ötürücü şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi"nə uyğun olaraq, nəzərdə tutulan müddətdə və parametrlərlə ötürücü şəbəkəyə qoşulması, layihənin vaxtılı-vaxtında həyata keçirilməsini təmin etmək üçün tələb edilən digər inzibati və texniki məsələlərin icrası istiqamətində tədbirlər görülməsini təmin etməli, sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etməlidir.

"Dəyişikliklər edilmiş və yenidən tərtib olunmuş Enerji alqı-satqı müqaviləsi"ndə nəzərdə tutulan daxili elektrik yarımstansiyası tikildikdən və qusqların mühafizəsi sistemi quraşdırıldıqdan sonra "Azərenerji" ASC onu "ACWA Power Azerbaijan Renewable Energy" MMC-yə icarəyə verəcək.

Bakı ən çox ziyarət edilən şəhərlər sırasında

Bu ilin ilk ayında Bakı, Səmərqənd və Daşkənd ən çox ziyarət edilən şəhərlər arasında yer alıb.

Modern.az xəbər verir ki, viza rahatlığı təqdim edən ölkələr səyahət həvəskarları arasında əhəmiyyətli dərəcədə məşhurlaşib. 2022-ci ilə müqayisədə ötən il turizm seçimlərində şəhər səyahətləri 52 faiz artımla seçilən istiqamətlərdən olub.

Paytaxt Bakı da ötən ay ən çox seçilən istiqamətlərdən biri olub. Şəhərin mərkəzində yer alan və BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (UNESCO) siyahısında yerləşən İçərişəhər, qala divarları tagının içərisində yerləşdiyindən turistlərin diqqətini cəlb edib. Xəzər dənizinin sahilində yerləşən Bakıya aprel-oktyabr aylarında getmək tövsiyə olunub.

Qərbi Azərbaycan torpaqlarını öyrədən xəritə çap olundu

Fevralın 20-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Prezident Kitabxanasında "Qafqaz diyarının xəritəsi - Tiflis 1847-ci il" nəşrinin təqdimatı keçirilib.

Nəşri Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Prezident Kitabxanası və Qərbi Azərbaycan İcması birgə çap edib.

1847-ci ilin xəritəsində olan toponimlər, hidronimlər və aqronimlərin faiz etibarilə daha çoxu Azərbaycan, türk mənşəlidir. Hamımız bilir ki, tariximiz illərlə saxtalaşdırılıb, mənbəyi olmayan xəritələr ortaya qoyulub. Ermənilər tərəfindən tarixin saxtalaşdırılması əsrlərdir davam edib. Bu faktlar da həmin xəritənin nəşrində ayrıca olaraq qeyd edilib.

Ərzaq yenə bahalashacaq

Bir neçə həftə əvvəl Azərbaycanda əmək pensiyasının indeksləşdirilməsi barədə qərar verilib. Dövlət Statistika Komitəsinin müəyyən etdiyi orta aylıq nominal əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun olaraq pensiyalar 11.2% artırılıb. Artım yanvarın 1-dən verilən pensiyalara şamil edilib. 2024-cü il üzrə pensiyaların maliyyələşdirilməsi üçün 6,5 milyard manat vəsait nəzərdə tutulub.

Pensiyaların artırılmasından sonra bəzi ekspertlər ərzaq qiymətlərində artımların olacağını iddia edib.

Milli Məclisin deputatı Tahir Rzayev Modern.az-a açıqlamasında ərzaq qiymətlərinin artmasının dünyada gedən proseslərlə bağlı olduğunu bildirib: "Sözsüz ki, qiymətlərin artması dünyada gedən proseslərlə bağlıdır.

Bu gün bütün ölkələrdə belə bahalaşma halı müşahidə olunur. Bu bir çox problemlər, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmaması, iqlim dəyişikliyi, müharibələr, iqtisadi əlaqələrin kəskinləşməsi, əməkdaşlığın zəifləməsi ilə əlaqədardır".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli mövzuya münasibət bildirərək söyləyib ki, "Yerdə qalan ərzaq məhsulları xaricdən alınır".

Azərbaycanda ərzaq məhsullarının bahalaşması bu il də davam edəcək: "Pensiya artsa da, artmasa da ərzağın qiyməti yenə də artacaq. Pensiyanın artması əlavə, psixoloji fon yaradır. Bazara əlavə vəsait çıxacaqsa, pul kütləsi artacaqsa, bu qiymətin artımına daha çox təsir göstərəcək. Amma qeyd etdiyim kimi ərzağın qiymətləri pensiya və məaş artmasa da, bahalaşacaq. Çünki idxaldan çox asılıyıq. İdxal inflyasiyası Azərbaycana təsir göstərir. Biz cəmi 24-25% özümüzü təmin edirik. Yerdə qalan ərzaq məhsulları xaricdən alınır".

Heydər Əliyev Fondu Məmməd İsmayılın müalicəsini öz üzərinə götürdü

Heydər Əliyev Fondu tanınmış şair Məmməd İsmayılın müalicəsini öz üzərinə götürüb.

Bu barədə Bakupost.az-a Məmməd İsmayılın qızı İntizar İsmayıl bildirib.

Onun sözlərinə görə, dünyanın atası Bona Dea Beynəlxalq Hospitalında müəyyən müayinələrdən keçib:

"Nəticələr belli olduqdan sonra digər prosedurlar həyata keçiriləcək".

Qeyd edək ki, Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli simalarından olan şair Məmməd İsmayılın vəziyyəti bir müddət əvvəl pisləşib. 85 yaşlı şairin ev şəraitində müalicəsi nəticə vermədiyinə görə bir qrup ziyalı mətbuatda onun müalicəsinin nəzarətə götürülməsi ilə əlaqədar çağırış ediblər.

Şarl Mişel Paşinyanla sülhdən danışdı

Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla telefon danışığı aparıb.

Bu barədə Mişel özünün X hesabında yazıb.

Telefon danışığı zamanı Aİ-Ermənistan münasibətləri və Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşması müzakirə olunub.

"Cənubi Qafqaz üçün sülh, sabitlik və rifah gündəliyi Aİ-nin gündəmində əsas yer tutur", - Mişel bildirib.

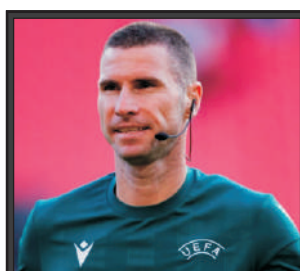

Ramazan ayı bu tarixdə başlayır

Ramazan ayının ilk günü martın 11-nə təsadüf edəcək.

Bu barədə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin təqvimində qeyd edilib. Qədr gecələri 28, 30 mart, 1 və 5 aprelə təsadüf edəcək.

Ramazan bayramı aprelin 10-11-də olacaq.

"Qarabağ" - "Braqa" oyunu ona tapşırıldı

Bakıda "Qarabağ" və Portuqaliyanın "Braqa" komandaları arasında keçiriləcək UEFA Avropa Liqasının pley-off mərhələsinin cavab oyunu üçün təyinatlar bəlli olub.

Matçı Bolqarıstandan olan hakimlər briqadası idarə edəcək. FIFA referisi Georgi Kabakova Martin Marqaritov və Diyan Valkov yardımçı olacaqlar. Dördüncü hakim funksiyasını Nikola Popov yerinə yetirəcək.

Qeyd edək ki, "Qarabağ"la "Braqa" arasında cavab oyunu fevralın 22-də Tofiq Bəhramov adına Respublika stadionunda keçiriləcək. İlk görüşdə Azərbaycan çempionu inamlı qələbə qazanıb - 4:2.

"Formula 1" dərslər açılan vaxt keçiriləcək

Bakı Şəhər Halqası (BŞH) Əməliyyat Şirkəti "Formula 1" "Qatar Airways" Azərbaycan Qran-prisi üçün "early bird" erkən bilet satışına start verib.

Azarkeşlər seçilmiş tribunallara 20 faizədək endirim fərsətindən eksklüziv olaraq "Baku City Circuit" mobil tətbiqi üzərindən faydalana biləcəklər.

Kampaniya martın 5-dək davam edəcək. Azarkeşlərə 3 günlük tribuna biletləri ilə yanaşı, Pit zolağı gəzintisi bileti də təqdim ediləcək. Bundan əlavə, mobil tətbiq vasitəsilə istifadəçilər yarışın nəticələri, yarış həftəsində keçiriləcək əyləncə proqramları və trektrafi yolların açılması və bağlanması ilə bağlı bildirişləri ilk əldə edəəcəklər.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın 8-ci dəfə ev sahibliyi edəcəyi "Formula 1" Qran-prisi sentyabrın 13-15-də baş tutacaq.

“Əfv sərəncamının imzalanması birbaşa ölkə başçısının müstəsna səlahiyyətindədir. Son günlər ölkədə əfv olacağı ilə bağlı fikirlərin səslənməsi adətən əvvəlki illərdə Novruz bayramı ərəfəsində həmin qərarın imzalanması ilə əlaqədardır. Amma bu il Novruz bayramı ərəfəsində əfv sərəncamının olması ilə bağlı ehtimallar o qədər böyük deyil”.

Bu sözləri Teleqraf.com-a açıqlamasında Prezident yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının üzvü, Konstitusiya Araşdırmaları Fondunun rəhbəri Əliməmməd Nuriyev deyib.

“Novruz bayramına uzun müddət qalmayıb. Bu müddət ərzində Əfv Komissiyasının toplaşib daxil olan sənədlərlə bağlı müzakirələrin aparılması üçün o qədər də çox müddət yoxdur. Ona görə də Novruz ərəfəsində əfv sərəncamının olması ehtimalı azdır. Prezident seçkiləri yeni başa çatıb. Dövlət başçısının andiçmə mərasimi oldu, indi hökumətin formalaşması prosesi gedir. Nəzərə alaq ki, Əfv Komissiyasının üzvlərinin bir qismi hökumətdə yüksək vəzifə tutan şəxslərdir. Prezidentin sərəncamı ilə hazırkı hökumətə, yeni hökumətin formalaşdırılması ilə bağlı səlahiyyət və vəzifələrin icrası tapşırıb. Düşünürəm ki, hökumət tam formalaşdıqdan sonra Əfv Məsələləri Komissiyasının iclaslarının keçirilməsi gündəmə gələ bilər”, - o bildirib.

Əliməmməd Nuriyev vurğulayıb ki, hazırda Əfv Komissiyasının iclasları keçirilmir: “İclasların çağırılması məsələsi var. Daxil olan müraciətlərlə bağlı müvafiq sənədlər hazırlanaraq Əfv Komissiyasının sədrinə təqdim olunur. Sədr tərəfindən də iclaslar keçirilir. Hazırda ölkədə mühüm dəyişikliklərlə bağlı ciddi işlər gedir. Bütün

Novruz əfvi may ayına ertələnir

Novella Cəfəroğlu: “Biz öz siyahımızı vermişik, 30 nəfərin adı var”

bunlar başa çatdıqdan sonra bu məsələ gündəmə gələ bilər”.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa Novruzda əfv olmayacağına konkret şəkildə söylədi: “Hələ ki əfvə bağlı müzakirələr getmir. Görünür, Novruz bayramında da əfv olmayacaq. Çünki vaxt məsələsi nəzərə alınarsa, buna erkən başlamaq lazım idi. Bu da sırf həqiqətən prezident seçkisi ilə bağlı məsələ idi. Həmin ərəfədə hər hansı müzakirələr aparmağın məntiqi izahı yox idi. Amma irəlindəki zamanda bu mümkündür. Bunun hər hansı bir tarixlə, bayramla xüsusi bir əlaqəsi yoxdur. Ümumi qaydada əfvə bağlı məsələlər müzakirəyə çıxarılıb, müzakirə oluna bilər. Burada hansısa bir əlamətdar gün olmadan belə bunu etmək mümkündür. Adətən bunu sadəcə bir tarixə uzlaşdırırıq. Amma bütövlükdə istənilən

vaxt bu prosedura başlaya bilər. Lakin hələ ki bunun bir əlamətləri yaxın aylarda, yeni 1-2 ayda görünür”.

Siyasi məhbus siyahılarının hazırlanmasında yaxından iştirak edən hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu da ümidli deyil: “Biz öz siyahımızı vermişik. Siyahıda 30 nəfərin adı var. Hansılar ki, məhkəmədən keçiblər. Ondan başqa da bir siyahı vermişik. Orada blogerlər, jurnalistlər yer alır ki, hələ məhkəmələri bitməyib, yeni həbs olunublar. Siyasi motivlərlə yeni həbs olunanların, ömürlük cəza çəkənlərin də adları siyahımızda var. Mühəribədə iştirak edən insanlar var ki, onlar 20 ildən çoxdur ki, həbsdədir. Biz çox istərdik ki, Novruz bayramı ərəfəsində əfv olsun. Amma zaman doğrudan da çox azdır. Çoxlu sayda insanın əfvə düşməsi üçün zaman lazımdır. Bizə çoxlu sayda sadə insanların müraciəti var. Onlardan cəza-

lارının yarısını çəkən insanlar var ki, əfv düşmələri çox yaxşı olardı. Bu əfv sərəncamı çox ailəni sevindirəcək. Onların adlarını çəkmək istəmirəm. Çünki istəyirik ki, çox insan əfvə düşsün. Dindarlar ayrı siyahıdan keçirlər. Biz çalışırıq ki, hər bir insanın işinə xüsusi diqqət ayrılıb, hər bir insan barəsində ədalətli qərar verilsin. Biz çalışmalıyıq ki, hüquqi dövlət quraq, məhkəmələrimiz ədalətli hökm versin. Qoyun bizi ölkə xaricində tənqid edənlər hər dəfə görsünlər ki, biz hər şeyə qadirik, həm torpaqlarımızı geri qaytarmışıq, həm işğaldan azad etdiyimiz torpaqlarımızda bayrağımızı dalğalandırmışıq, həm də Xirosimaya çevrilmiş şəhərlərimizi bərpa etmişik. Çalışmalıyıq ki, hər bir insanın bundan sonra hüququnu qoruyan bir məmləkət olaq. Əminəm ki, buna da nail olacağıq”.

□ **Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”**

İcra nümayəndəsi qəzada öldü

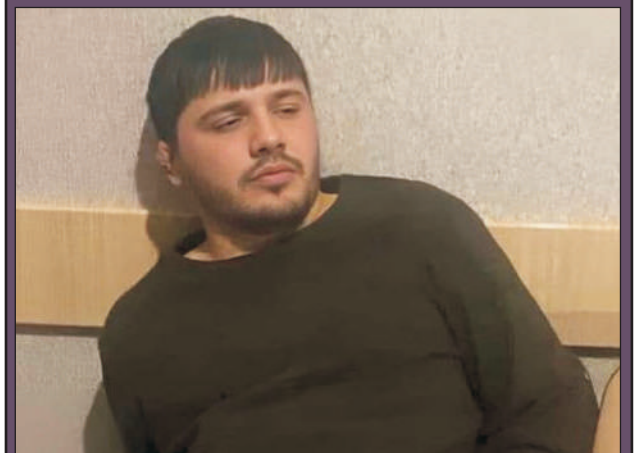

Ağdam Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Əliməmmədli ərazi nümayəndəsi Fərrux Cabbarov ağır yol qəzası törədib.

“Qafqazinfo” xəbər verir ki, 1985-ci il təvəllüdü F. Cabbarovun idarə etdiyi “Lada Priora” markalı avtomobil ötən gecə saat 01 radələrində Quzanlı qəsəbəsi ərazisində qəzaya düşüb. Belə ki, icra nümayəndəsinin sürdüyü avtomobil yoldan çıxaraq ağaca çırpılıb. O, aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində ölüb.

İlkin araşdırma zamanı vəzifəli şəxsin sürücülük hüququnun olmaması, avtomobilin başqasına məxsus olması və ona etibarnamənin verilməməsi üzə çıxıb.

Əhməd təcridxanada özünü dəliliyə vurub?

Bir neçə gün əvvəl ailə üzvlərini qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən Əhməd Əhmədov 1 saylı Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürülüb.

Təcridxanada təkadamlıq kamerada saxlanılan Əhməd Əhmədov günün bir neçə saatını qışqırmaqla, söyüş söyməklə keçirir.

Bu isə Əhmədovun saxlanıldığı ikinci korpusdakı digər məhbusların rejiminə mənfi təsir edir. (Gununesi.info)

Bildirilir ki, Əhmədov bəzən gecə saatlarında kamerasında uca səsle söyüşlər söyür, qapını təpikləyir. Onu sakitləşdirmək cəhdləri isə uğursuz olur.

Yeni Nazirlər Kabinetinin 37 üzvü - kim, nə vaxt...

Nazirlər sırasında baş veteran fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərovdur, baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubov da hökumətə 1997-ci ildə gətirilib

Azərbaycanın yeni Nazirlər Kabineti 37 nəfərdən ibarətdir. Novator.az bildirir ki, kabinetdə baş veteran fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərovdur. O, 1995-ci ildən 2006-cı ilə - nazir təyinatına - Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri olub.

Baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubov hökumətə 1997-ci ildə gətirilib. 1999-cu ilədək Dövlət Sənayedə İşlərin Təhlükəsiz Görülməsinə Nəzarət və Dağ-Mədən Nəzarəti Komitəsinə sədrlik edib, 2003-cü ilədək baş nazirin müavini postunu tutub.

Elçin Quliyev 2002-ci ildən Dövlət Sərhəd Xidmətinin reisdidir.

2019-cu ildən baş nazirlik edən Əli Əsədov 1998-ci ildən prezidentin iqtisadi məsələlər üzrə köməkçisi, 2012-ci ildən Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini, 2017-ci ildən prezidentin

tin iqtisadi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri olub.

2006-cı ildən maliyyə naziri olan Samir Şərifov 2001-ci ildən Dövlət Neft Fondunun icraçı direktoru postunu tutub.

2013-cü ildən müdafiə naziri olan Zakir Həsənov

2003-cü ilin yanvarından da xili işlər nazirinin müavini, Daxili Qoşunların komandanı vəzifəsində xidmət edib.

Baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubov 1945-ci, baş nazirin müavini Əli Əhmədov 1953-cü, Milli Arxiv İdarəsinin reisi Əsgər Rəsulov 1954-cü, baş nazir Əli Əsədov 1956-cı, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin reisi Əli Nağıyev 1958-ci, müdafiə naziri Zakir Həsənov 1959-cu ildə doğulub.

Fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov, maliyyə naziri Samir Şərifov

1961-ci, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova 1962-ci, baş nazirin müavini Şahin Mustafayev, Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Şahin Bağirov, Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov 1965-ci, ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev, Dövlət Sərhəd Xidmətinin reisi Elçin Quliyev 1967-ci, daxili işlər naziri Vilyayət Eyvazov 1968-ci, energetika naziri Pərviz Şahbazov 1969-cu ildə anadan olub.

Səhiyyə naziri Teymur Musayev, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin reisi Mürsəl İbrahimov, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qoşqar Təhməzli 1970-ci, xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov 1973-cü, Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri Zaur Mikayılov 1974-cü, Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev 1975-ci, iqtisadiyyat

1976-cı, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev, Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin reisi Orxan Sultanov 1977-ci, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, mədəniyyət naziri Adil Kərimli, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov 1979-cu ildə dünyaya gəlib.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin reisi Vüsal Hüseynov 1980-ci, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev 1982-ci, kənd təsərrüfatı naziri Məmmədov 1983-cü, müdafiə sənayesi naziri Vüqar Mustafayev 1986-cı il təvəllüdüdür.

Ədliyyə naziri səlahiyyətlərini nazir müavini Azər Cəfərov (1954-cü ildə doğulub), Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin səlahiyyətlərini sədrin birinci müavini Səyyad Salahlı (1952-ci ildə doğulub) icra edir.

□ **“Yeni Müsavat”**

Qərbin nəyin bahasına olursa-olsun öz hökmranlığını saxlamaq istəyi beynəlxalq vəziyyətin kəskinləşməsinə səbəb olub. Bunu Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşev Bışekdə həftəsonu keçirilən beynəlxalq konfransda deyib. Nikolay Patruşev deyib ki, konfrans beynəlxalq vəziyyətin misli görünməmiş kəskinləşməsi fonunda keçirilir: "Qərb bu gün nəyin bahasına olursa-olsun dünya məsələlərində öz hökmranlığını qoruyub saxlamağa çalışır.

Eyni zamanda Vaşinqton ümumi kaos şəraitində hökmranlığın daha rahat olduğunu əmindir. Qərb Cənubi Qafqazdakı vəziyyəti sarsıtmağa və Ermənistan-Azərbaycan nizamlanmasına müdaxilə etməyə çalışır. Biz Qərbin Cənubi Qafqazda vəziyyəti sarsıtmaq, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan nizamlanmasına müdaxilə etmək istəyini də görürük ki, bu da bu regionlarda vəziyyətin gərginləşməsinə gətirib çıxarıb."

Onun sözlərinə görə, Qərb öz məqsədinə çatmaq üçün hər şeyə hazırdır: "Ən parlaq nümunə Ukrayna ətrafındakı vəziyyətdir.

cək boşluqlar yoxdur. Çünki iqtidar öz sözünü ilk növbədə xalqın etibarına, etimadına güvənərək söyləyir. Çünki xarici missionerlər - Qərb olsun, digərləri olsun, fərq etmər - heç bir halda xüsus, ciddi səbəb taparaq ölkədə kaos yarada bilməzlər. Ona görə hər məkrli həmlədən sonra sınımış, suyu süzülmiş formada geri çəkirlər, fiaskoya uğrayırlar.

Sizi nəzərə alın ki, "narıncı inqilablar" estafeti Bakıda durdurulub. İlham Əliyevin cəsarəti və müdrikliyi sayəsində həm də. Üstəlik, bu cəsarət, pragmatiklik, müdriklik siyahıda olan digər dövlət-

Qərbin Cənubi Qafqazda "yeni Ukrayna" ssenarisi

Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşevin xəbərdarlığına Bakıda reaksiyalar

AMİP liderinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev Rusiyanın bu proseslərdə, xüsusilə Cənubi Qafqaz rəqəbetində getdikcə uzadulğunu diqqətlərə çatdırdı: "Rusiya Təhlükəsizlik Şura-

şır. Cənubi Qafqazda Rusiya illərdir ki, ududur və nüfuzu çox aşağıdır. Gürcüstan-da antirus meyilləri hər gün artır və gürcü hakimiyyəti haqqında nə qədər rusiyaneylli desələr də keçən ilin dekabrında Avropa İttifaqı

Bu gün G-20 sammiti başlayır

Türkiyə xarici işlər naziri Hakan Fidan fevralın 21-22-də Braziliyada keçiriləcək G-20 sammitində Qəzzada beynəlxalq ictimaiyyəti təcili atəşkəs və humanitar yardıma çağıracaq.

Teleqraf.com xəbər verir ki, toplantı iki əsas gündəmdən ibarət olacaq: "Böyük İyirmiliy" in davam edən beynəlxalq gərginliklə mübarizədə rol və global idarəetmə islahatları.

Fidan global idarəetmə islahatlarının Türkiyə üçün önəminə toxunacaq və çoxtərəfliyin güclənməsinə vurğu edəcək. Türkiyənin baş diplomati bu çərçivədə Qəzza məsələsində BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-kafili fəaliyyətinə də diqqət çəkəcək.

Global idarəetmə islahatları ilə bağlı Hakan Fidan prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın "Dünya beşdən böyükdür" devizi çərçivəsində Türkiyənin mövqeyini çatdıracaq. Nazir Türkiyənin beynəlxalq sistemdə islahatlara dair fikirlərini bir daha qeyd edəcək.

Əliyev Ankaraya, Kobaxidze Brüsselə, Paşinyan isə...

Yaxın illərdə Cənubi Qafqazda birlik görmək çətin olacaq. Bunu politoloq İlqar Vəlizadə deyib. "İlham Əliyev Azərbaycanın yenidən seçilmiş prezidenti kimi ilk dövlət səfərini Türkiyəyə etdi. İrakli Kobaxidze isə Gürcüstanın yeni baş naziri kimi ilk rəsmi səfərlə Brüsselə (Belçika) getdi.

Türkiyə və Avropa Birliyi (AB) Cənubi Qafqazdakı proseslərə müxtəlif yollarla təsir edən iki güc mərkəzidir. Bu isə regionda siyasi integrasiyanın nə qədər mümkün olduğunu göstərən faktordur. Ermənistanla (baş nazir Nikol Paşinyan) bağlı ümumiyyətlə susuram. Beləliklə, yaxın illərdə çətin ki, vahid Cənubi Qafqaz görəcəyik. Bunlar nəzərə alınmalı reallıqlardır", - ekspert bildirib.

Onun köməyi ilə global Qərb Rusiyanı strateji məğlubiyyətə uğratmaq istəyirdi. Lakin bu, alınmadı".

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev arxayındır ki, Azərbaycanda əsla "yeni Ukrayna" planı mümkün deyil: "Ən azından ona görə ki, meydanda İlham Əliyev faktoru var, onun tərəfindən yürüdülməyən milli və müstəqil siyasət, xalqın iqtidarla birliyi var, ölkə əhalisinin siyasi prosesləri düzgün analiz etmə, dəyərləndirmə bacarığı, olanlardan, baş verənlərdən nəticə çıxarmaq qabiliyyəti var. Siz diqqət edin ki, hətta Azərbaycana qarşı yönəlmiş ən böyük güclərə qarşı belə nə formada, hansı məzmununda siyasət yürüdülmür. Onların cavabları dərhal verilir. Həmin qüvvələr anındaca yerində oturdulur. Bilirsinizmi niyə? Çünki daxili siyasətdə milli birliyin pozulmasına gətirib çıxara bil-

ləri də Qərbin istilasından xilas edib. Yeni Bakıda onlar qələbə çalsaydılar, hələ nə qədər dövlət tələyə düşəcəkdə, öz inkişafını sənədləşdirəcəkdi, kiminsə, kimlərinə cəyənəyində, cəngində qalacaqdı. Odu ki, İlham Əliyevə həm də bir çox ətraf ölkələrin təşəkkür borcu var. İllər öncə onları böyük bəlalardan, məkrli ssenarilərdən, ağır qarşıdurmalardan qoruduğu üçün.

Bu gün ölkəsi də, vətəndaşı da hədəfə gələn, qırğına verilən, yüz cür oyunların qurbanı olan ölkələrin, dövlətlərin İlham Əliyev kimi rəhbəri, prezidenti, kritik anda düzgün qərar qəbul edəcək lideri yoxdur. İlham Əliyev olmasaydı, indi haralarda qərar tutardıq, inanın, həmin mənzərəni xəyalıma, fikrimə belə gətirməyə qorxuram. Ona görə də hamı əmin olsun: İlham Əliyev qərar tutan yerdə, söz sahibi olan yerdə kimse və kimse bizdən Ukrayna düzəldə bilməz".

sının katibinin Bışekdə söylədiyi kimi doğrudan da dünyada vəziyyət son dərəcə gərgindir. Amma bu gərginləşmədə Rusiyanın rolu haqqında danışmaq istəməyib. Əslində hazırkı vəziyyət 2-ci Dünya müharibəsindən sonra bu günə qədər yaşanmamışdı. Karib krizisi belə bir neçə həftə çəkmişdi. Amma 2014-cü ildə başlayan qarşıdurma bu gün pik həddə çatıb və günbəgün bu gərginlik artmaqdadır. Patruşevin Cənubi Qafqazla bağlı dediklərinə gəlincə isə bu gərginləşmədə Rusiyanın rolu Qərbdən az deyil. Hətta deyərdim ki, daha böyükdür. Razıyam ki, Qərbin dünyada gedən proseslərdən dolayı Cənubi Qafqazda marağı var və bu marağı Rusiya ilə toqquşur. İki qüvvə arasında bölgədə nüfuz müharibəsi gedir. Belə bir vəziyyətdə Patruşevin Qərbin Cənubi Qafqazı Ukraynaya çevirmək istədiyi fikirləri daha çox Rusiyaya yara-

şır. Cənubi Qafqazda Rusiya illərdir ki, ududur və nüfuzu çox aşağıdır. Gürcüstan-da antirus meyilləri hər gün artır və gürcü hakimiyyəti haqqında nə qədər rusiyaneylli desələr də keçən ilin dekabrında Avropa İttifaqı

viləsi imzalanmadan öncə təmin etmək istəyir ki, bununla da müqavilənin imzalanmasına mane olurlar. Yəni tək Qərbin adını çəkməklə Patruşev Rusiyanın bölgədəki fəaliyyətini də desə idi daha obyektiv olardı. Cənubi Qafqazda bu gün problemə çevrilmiş münafiqə ocaqlarını yaradan Qərb yox, Rusiya olub və regionu üçün istifadə edib. Hazırda bu imkan əlindən çıxmaq üzrədir deyə narahatdır. Amma Rusiyanın əlində olmuş bu imkanların Qərbin əlinə keçməsinə də qəbul etmək olmaz. O səbəbdən Rusiya-Qərb qarşılaşmasında Cənubi Qafqazdan istifadə olunmasına imkan verilməməlidir. Qərbin bölgəni Ukraynaya çevirmək istəməsi fikirlərinə gəlincə isə, bu bir az fərqli məsələdir. Dediğim kimi, Azərbay-

can maksimum şəkildə böyük güclərin davasının ortasında qalmamaq siyasəti yürüdür ki, bu həm də milli təhlükəsizliyimiz üçün vacibdir. Gürcüstan nə qədər Avropa İttifaqı ilə yaxın əməkdaşlığı olsa belə, hazırkı hakim partiya da maksimum problemlərdən yayınmağa çalışır. Qalır tək Ermənistan və burada dediyim kimi, Rusiya hərbi və iqtisadi cəhətdən çoxdan orada oturub və çıxmıyacağını da bəyan edib. O səbəbdən hesab edirəm ki, ərazi, əhali sayı, yerləşdiyi coğrafiya fərqli olduğundan Cənubi Qafqazda Ukrayna ssenarisi işləməyəcək. Amma Qərb-Rusiya qarşıdurmasında tərəflərin düşəcəyi situasiyadan asılı olaraq fərqli vəziyyətlər yarana bilər".

▣ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Aİ və NATO ölkələri niyə Bakıya qarşı birləşib?

Paris və Brüssel dialoq və etibarlı münasibətlərdən daha çox postimperiya hökmranlığına can atır

“Ermənistanın Azərbaycana qarşı ittihamları Avropa İttifaqı və NATO ölkələri ilə koordinasiya şəkildə aparılır. Məqsəd Qərbin ermənilərin himayədarı olduğunu göstərməkdir. Bu, həm də Paşinyana köməkdir ki, Ermənistanı Rusiyadan qopararaq onu Qərbə müttəfiq kimi gətirmək asan olsun”.

Bu sözləri Oxu.az-a açıqlamasında rusiyalı politoloq, Siyasi Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru Sergey Markov deyib.

Politoloq Qərbdəki himayədarların Ermənistanı dəstəkləməsinə isə belə şərh edib: “Digər mühüm vəzifə münəvişə məkani yaratmaq və bu behədən istifadə edib Cənubi Qafqaz ərazisinə “neytral” vasitəçi kimi daxil olmaqdır. Fransa və Avropa İttifaqı Cənubi Qafqazda mövcud olmaq ambisiyalarından və istəklərindən əl çəkmir”.

Sergey Markov əmindir ki, hazırda Paris və Brüsselin neytral siyasi potensialı yoxdur. “Onlar dialoq və etibarlı münasibətlərdən daha çox postimperiya hökmranlığına can atırlar. Məhz buna görə də süni münəvişə məkani yaradırlar, Ermənistan tənqibə və atəşlə məşğul olur, Fransa və Avropa İttifaqının gəlişinə şərait yaradır. Ardınca Qərb guya münəvişənin həllinin “ağır yükünü” öz üzərinə gətirmək iddiası ilə çıxış etməyi düşünür.

“Türkiyə on illərdir Avropa Birliyinin qapısında gözəldilməsinə baxmayaraq, Avropa Birliyi üzvlüyündən, namizədlik statusundan imtina etmir. Əksinə, hər fürsətdə bu prosesi aktivləşdirmək istəyir. Eyni zamanda Türkiyə artıq 70 ildən çoxdur ki, NATO-nun üzvü, Qərb dünyasının bir parçasıdır. Bu baxımdan, Azərbaycanın bütün məsələlərdə Türkiyə ilə birgə hərəkət

etməsinə ehtiyac var. Yeni Avropa Birliyi, NATO və ABŞ-la münasibətlərini inkişaf etdirməlidir. ABŞ bütün tənqidlərə və problemlərə baxmayaraq, dünyanın ən güclü dövlətidir. Yeni dünya nizamı quruculuğuna, kollektiv Qərbə liderlik edən bir ölkədir”. Bu fikirləri isə **politoloq Sülhəddin Əkbər** Azpolitika.info-ya müsahibəsində deyib.

“Ola bilsin ki, Avropa Birliyi Azərbaycanı öz tərkibində görmək istəməsin. Amma bizə bu standartları yaxalamaq lazımdır. Bizə Avropa Birliyi üçün yox, öz milli maraqlarımız üçün demokratikləşmək lazımdır”, - deyə o bildirib.

Milli Məclisin deputatı Elşən Musayev isə “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Qərbin hazırda elədiyi maneərlər, yürütdüyü siyasət özündə ikiye bölünmüşdür. O anlamda ki, açıq məram, konkret məqsəd məlum deyil. Görünür. Özləri də bilmirlər, nə istəyirlər: “Bəlkə də bilirlər, sadəcə, həmin istəyi çox qeyri-mütənasib, uyğunsuz, adekvat olmayan formada ifadə edirlər. Belə olan halda isə “etibarlı tərəfdaş” amplitudasından uzaqlaşırırlar, mövcud fəaliyyətləri ilə öz qlobal imiclərinə böyük zərbə vururlar.

Məlumdur ki, Avropa Şurasının təmsalında Azərbaycanı qarşı başlanılan “səlib yürüşü” Avropa İttifaqı, NATO və bəzi ABŞ

Konqresmenlərinin də təmsalında davam elədi. Və əlbəttə, bu proses, bu fəaliyyət konkret tapşırıqlardan, ölkəmizə yönəlik məkrli qüvvələrin öncədən yazdığı ssenarilərdən qaynaqlanırdı. Üstəlik, məqsədli və ədalətsiz idi. Sadəcə, məsələ burasındadır ki, Qərbin xarici siyasət fəlsəfəsində belə bir “president” də var: uduzan kimi sakitləşirlər. Geri çəkirlər. Ən azından müəyyən müddətlik. Və yaqin o səbəbdəndir ki, biz Mündə tam başqa mənşərə gərdük. Hətta Con Kerrinin təmsalında cənab Prezidentdən xahiş edildi ki, İlham Əliyev ABŞ prezidentinin xüsusi nümayəndəsi ilə görüşə razılıq versin.

Bir daha təkrar etmək istəyirəm: Qərb də, digər dövlətlər də güc faktoru ilə mütləq şəkildə hesablaşırlar. Amma real güc ilə! Onlar gördəndə ki, Azərbaycana yolladıqları ATƏT-in müşahidəçi missiyası 2 ay müddətində heç bir qüsurlapmadan, əlləri ətkələrindən uzun geri qayıtdı, Avropa Şurasının məlum qərarı Azərbaycanı öz milli, müstəqil, prinsipial siyasətindən döndərə bilmədi, hansısa mənasız konqresmenlərin təmsalında, şəxsində yaratmaq istədikləri “siyasi şoular” nəticə vermədi, bax o zaman anladılar ki, Azərbaycan Ukrayna-filə deyil. Onunla diktə, hədə, əmr formasında danışmaq olmaz”.

Deputat qeyd etdi ki, təxminən bir neçə aydan sonra Qərb və onun “əlahtısı” olan qüvvələr özlərini heç nə olmamış kimi aparacaqlar, yəni Azərbaycanı əl uzada-

caqlar, strateji müttəfiqlikdən dən vuracaqlar, suyu süzülmüş halda geri qayıdacaqlar, əvvəlki münasibətlərin bərpasına çalışacaqlar.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdiri İlyas Hüseynov isə qeyd etdi ki, 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra regionda yeni geosiyasi konfigurasiya formalaşmış və regiona təsir imkanını əlində saxlayan, regionda nüfuzunu genişləndirmək istəyən və Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşmasını bəhanə edərək burada özünün istədiyi istədiyi status-kvonu idarə edən güc mərkəzləri təsir gücünü itirdilər: “Yeni geosiyasi konfigurasiyada artıq əvvəlki mexanizmlər işləmir. ATƏT-in Minsk Qrupu da tarixin arxivinə verilib. Ermənistan bütün baş verən proseslərdə Rusiyayı günahlandırırca, Avropa İttifaqı və NATO hərəkətə keçdi, Ermənistan vasitəsilə regionda təsir və nüfuz gücünü formalaşdırmaq məqsədini ortaya qoydu. Avropa İttifaqının mülki missiyası Ermənistanı yerləşdirdikdən sonra bu, özünü qarışıq şəkildə göstərməyə başladı. Eyni zamanda Avropa İttifaqının mülki missiyası Ermənistanı yerləşdirdikdən sonra bu, özünü qarışıq şəkildə göstərməyə başladı. Eyni zamanda Avropa İttifaqının mülki missiyası Ermənistanı yerləşdirdikdən sonra bu, özünü qarışıq şəkildə göstərməyə başladı.

Amma ilkin təsəvvürlərimiz, 2023-cü ildən bu yana keçən dövr ərzində müşahidələrimiz də onu göstərir ki, bu missiyanın məqsədləri sırasında regionda sülhə və sabitliyə dair

heç nə yoxdur. Məqsəd Rusiyanı regiondan sıxışdırıb çıxarmaqdır. Məqsəd Rusiyanın maraqlarını Cənubi Qafqazda zəiflətmək və Rusiyanı Qafqaz əmələ gətirməkdir”.

Politoloqun sözlərinə görə, Azərbaycan bu gün Rusiyanın əleyhinə bir neçə ciddi mövqeyə ortaya qoysa, Avropa İttifaqı və NATO dərhal bizə də “qarmaq” atacaq, hətta onların sözdə sevimlisinə çevriləcəyik. Çalışacaqlar ki, bizi də Ermənistanı etdikləri kimi Rusiyanı Qafqazdan sıxışdırıb çıxarmaq layihəsinin iştirakçısına çevirsinlər: “Ermənistanla adicəkilən beynəlxalq qurumların iş birliyi bu gün heç də erməni maraqlarının təminatı üçün deyil. Bu güc mərkəzləri qeyd etdiyimiz məqsədlərini həyata keçirmək üçün Ermənistan alətindən istifadə edir. Azərbaycan alət ölkə ol-

madığı üçün Azərbaycanı hədəfə alırlar. Eyni zamanda burada bir təzadı vəziyyət də müşahidə olunur. Azərbaycan Avropanın enerji təminatında rol oynadığı üçün və bölgədə söz sahibi olan dövlət olduğundan bir tərəfdən Azərbaycanı hədəfə alırlarsa, o biri tərəfdən Azərbaycanla əməkdaşlığa da can atırlar. Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Azərbaycan Prezidenti ilə keçirilən görüşlər də bunu təsdiq etdi. Azərbaycan Avropa İttifaqına və NATO-ya lazımlı ölkədir. Ona görə də məcburdurlar ki, Azərbaycanın rolu ilə hesablaşırlar. Azərbaycan da Avropadan imtina etmək siyasətini indiyə qədər yürütməyib, əlaqələr, əməkdaşlıq daim davam edib. Hər hansı regional prosesi Azərbaycansız düşünmək artıq Avropa İttifaqı üçün çətinidir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“Kabab diplomatiyası”nın sonu

Xəbər verdiyimiz kimi, Prezident İlham Əliyev Mündə ATƏT-in Baş katibi, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı Fondu Şurasının vitse-prezidenti Helqa-Mariya Şmidlə görüşdə ATƏT çərçivəsində keçmişin qalıqları olan bir sıra mexanizmlərin - bu xüsusda Minsk qrupu, Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Komitəsi və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi kimi tamamilə fəaliyyətsiz strukturların ləğv edilməsinin vaxtının çoxdan yetişdiyini vurğulayıb.

İlham Əliyev hazırda ATƏT çərçivəsində bütöçə problemlərinin olduğunu nəzərə alaraq, mövcud məhdud maliyyə resurslarını daha məqsədyönlü hədəflərə doğru yönəltməyin önəmini diqqətə çatdırıb.

Prezidentin fikirlərini şərh edən **politoloq liqar Vəlizadə** Bakupost.az-a deyib ki, bizim 30 illik təcrübəmiz bu formatların heç bir əhəmiyyətinin olmadığını göstərdi: “30 il ərzində həm Minsk Qrupu, həm digər formatlar, institutlar mövcud münəvişənin, sadəcə olaraq, dondurulmasına nail oldular. Vəssalam. Əgər bu, nailiyyətdirsə, çox zəif nailiyyətdir. Əslində onların əsas məqsədi münəvişənin həlli və onun həllinə real töhfə vermək idi. Onların hansı töhfə verdikləri göz qabağında idi. Ona görə də Azərbaycan münəvişəni hərbi-siyasi vasitələrlə həll etdi. Əslində bu formatların - ATƏT-in Minsk Qrupunun, xüsusi nümayəndənin işi bizə tanışdır. Onlar tez-tez regiona səfər edib, danışqlar aparırlar. Onların bu səfərləri xalq tərəfindən “kabab diplomatiyası” adlandırılıb. Bu nümayəndələr diplomatik statuslarını turist kimi istifadə ediblər”.

Politoloq qeyd edib ki, müharibədən sonra artıq Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edib. İndiki şəraitdə bu formatların gərəkliliyi sual altındadır: “Nəyə lazımdır onlar, nə edəcəklər? Ona görə bu formatların ləğvi mütləqdir. Digər tərəfdən, ATƏT öz fəaliyyətində, formatında dəyişiklik etməlidir. Bu qurum əslində Lissabon sammitindən sonra təşkilata çevrilib. Bu müddət ərzində ATƏT nə edib? Başqa coğrafiyalarda, regionlarda hansı üstünlüklərə nail olub, hansı nəticələr var? Məncə, heç bir faydalı keys yoxdur. Təkcə Azərbaycan-Ermənistan münəvişəsi yox, Gürcüstanda baş verən münəvişələr, Ukrayna, Misir, Kosovo münəvişəsi ilə bağlı görülen “iş”lər göz qabağındadır. Yeni ATƏT və onun institutlarının münəvişələrlə bağlı faydalı işlər gördüyü sual altındadır. Düşünürəm ki, islahatlar ATƏT üçün zəruridir. Hər halda, Azərbaycan tərəfi öz mövqeyini ortaya qoyub. İndi cavab sözü ATƏT-dədir”.

Şoltsun təkbaşına vasitəçiliyi nə vəd edir?

Ekspertə görə, digər ölkələrdən, xüsusilə də Fransadan fərqli olaraq Almaniya kansleri mövzuya tərəfsiz yanaşır

16-18 fevral tarixlərində Prezident İlham Əliyev Almaniyanın Münxen şəhərində keçirilən Təhlükəsizlik Konfransında iştirak edib. Dövlət başçımız səfər çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib.

Almaniya kansleri Olaf Şoltsun vasitəçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş olub. Qərbin vasitəçiliyi ilə keçirilən növbəti görüşdə iki ölkə arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqlar, münasibətlərin normalaşdırılması, sərhədlərin delimitasiyası məsələləri müzakirə olunub. Xarici İşlər nazirliklərinə tezliklə sülh müqaviləsi ilə bağlı görüş və sərhədlərin delimitasiyası üzrə komissiyanın iclasının keçirilməsi barədə təlimat verilib.

Şolts əvvəllər Fransa prezidenti Emmanuel Makron və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişellə birlikdə Azərbaycan və Ermənistan arasında vasitəçilik etmişdi, təkbaşına vasitəçiliyi yenilik hesab edilir. Bu, Almaniyanın Cənubi Qafqazda nüfuz qazanması üçün bir neçə il əvvəl başlayan prosesin məntiqi davamıdır.

Bəs Şoltsun vasitəçiliyi nə vəd edir?

Məsələ ilə bağlı Modern.az-a danışan Milli Məclisin deputatı Naqif Həmzəyev bildirib ki, Olaf Şolts Fransadan fərqli olaraq məsələyə obyektiv yanaşır: “İlham Əliyevin Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Almaniya kansleri Olaf Şoltsun vasitəçiliyi, eləcə də ikitərəfli şəkildə Paşinyanla görüşü sülhə doğru irəliləyiş kimi dəyərləndirilməlidir. Bu görüş zamanı bir sıra həlli vacib məsələlər müzakirə olunub. Şolts digər ölkələrdən, xüsusilə də Fransadan fərqli olaraq mövzuya tərəfsiz yanaşır. Həqiqətən də Cənubi Qafqazda sülhün olmasını istədiyini göstərir. Regionda sülhün olmasını ən çox istəyən və dəstəkləyən Azərbaycandır. Cənab Prezident dəfələrlə xüsusi olaraq vurğulayıb ki, sülhün əldə olunması iki ölkə arasında olacaq. Bu baxımdan Şoltsun vasitəsilə keçirilən üçtərəfli görüş əslində ikitərəfli görüşün keçirilməsi üçün protokol kimi dəyərləndirilməlidir. Görüşlər ikitərəfli qaydada daha detallı həyata keçirildi. Sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası ilə bağlı komissiyanın növbəti görüşü zamanı da Ermənistan öhdəliklərini yerinə yetirəcəyi və Azərbaycanın şərtlərini yerinə yetirəcəyi halda düşünürəm ki, sülhə daha da yaxınlaşmış olacağıq. Sərhədlərin delimitasiyası ilə yanaşı, xüsusilə 8 kəndin geri qaytarılması, Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələləri əsas mübahisə doğuran və həlli vacib məsələlərdir. İnanıram ki, Azərbaycanın şərt kimi irəli sürdüyü məsələlər ən qısa zamanda öz həllini tapacaq və Ermənistan özündə cəsarət taparaq bu öhdəlikləri həyata keçirəcək”.

Bir müddət əvvəl Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ölkəsinin yeni konstitusiyaya ehtiyacı olduğunu açıqlayıb. O deyib ki, Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsi sülhə maneədir.

“Yeni Müsavat” qeyd edir ki, Paşinyan Azərbaycanın tələbi ilə yeni konstitusiya qəbul etmək istəyir. Rəsmi Bakıda bir neçə dəfə Ermənistan konstitusiyasından Azərbaycana qarşı iddiaları çıxarmağı tələb edib. Erməni mediası konstitusiya dəyişikliyi ilə bağlı daha bir məlumat əldə edib. “Hraparak” nəşrinin yazdığına görə, Paşinyan hakimiyyəti konstitusiyaya tərəfsizlik müddəasını əlavə etmək niyyətindədir. Bu müddəaya görə, Ermənistan ərazisində xarici ölkələrin silahlı qüvvələrinin daimi əsaslarla yerləşdirilməsi qadağan edilir. Nəşr yazır ki, sözügedən müddəa Rusiya bazalarına və sərhəd qoşunlarına qarşı yönəlib. Qeyd edək ki, Ermənistanın Rusiyanın rəhbərlik etdiyi hərbi blokun üzvüdür. Tərəfsizlik müddəası əlavə ediləcəyi təqdirdə İrəvan KTMT-ni də tərk etmək məcburiyyətində qalacaq. Madam ki, belədir, NATO ilə əməkdaşlığı inkişaf etdirməyi saxlamalı və Qoşulmama Hərəkatına üzv olmalıdır.

Lakin Ermənistanda yerləşən 102-ci Rusiya hərbi bazası 1995-ci ildə yaradılıb və bu günə qədər də fəaliyyət göstərməkdədir. Baza Rusiyanın Silahlı Qüvvələrinin Quru Qoşunlarının tərkibindəki Cənub Hərbi Dairəsinə tabədir. Təxminən 5 min nəfərə yaxın şəxsi heyətə malikdir. Ermənistanın İrəvan və Gümrü şəhərlərində (İrəvandan 126 km şimalda) dislokasiya olunur. 102-ci hərbi baza Rusiyanın Ermənistanla münasibətlərində mühüm əhəmiyyət daşıyır və Moskvanın xaricdəki azsaylı hərbi bazalarından biridir. SSRİ dağılmağa başlayanda Qafqazlarda yaradılan süni münasibətlər, məhdud imkanlara malik Ermənistanı qoşunlarına qarşı iddialarını gerçəkləşdirməkdən ötrü öz ərazisində Rusiyanın hərbi iş-tirakını təmin edəcək addımlar atmağa vadar edirdi.

Təbii ki, həm Azərbaycan, həm Türkiyə, həm də Gürcüstandan ərazilər əldə edərək “dənizdən-dənizə” prinsipi ilə “Böyük Ermənistan” yaratmaq xülyasının bir elementi kimi İrəvanın Rusiyanın hərbi dəstəyinə arxalanacağı təəccüblü deyildi. SSRİ-nin süqutundan sonra Azərbaycan və Gürcüstan öz ərazilərindəki Rusiya bazalarının tam çıxarılmasına nail olsalar da, Ermənistan tam əksinə, 2044-cü ilə kimi rus əsgərlərinin ölkədə iştirakına icazə verib. İndi isə İrəvan təhlükəsizlik sahəsində yeni müttəfiqlər axtarışında olduğunu gizlətmir. Avropa Birli-

Ermənistan konstitusiyasını dəyişir, bitərəf ölkəyə çevrilir - hiylə, yoxsa...

İddialara görə, Paşinyan ölkə ərazisində xarici dövlətlərin hərbi varlığını qadağan etməyə və bunu qanunvericiliyə salmağa hazırlaşır; rus ordusunun olduğu bir respublikada bunu etmək mümkün olacaqmı, yoxsa yerini Fransa qoşunları dolduracaq?

ynin yarımhərbi missiyasını sərhədə yerləşdirməsi də bu strategiyanın bir hissəsidir. Eləcə də Fransa ilə hərbi əməkdaşlığı genişləndirir, ABŞ hərbiçiləri ilə birgə təlimlər keçirir, Paşinyan kabinetinin üzvləri isə sıraya düzülərək KTMT əleyhinə ittihamlar səsləndirir, blokun Ermənistanı guya müdafiə etmədiyini bildirir, təşkilatdan çıxmaqla bağlı vaxtaşırı çağırışlar səsləndirirlər. Lakin Ermənistan qeyri-səmimi görünür: həm bitərəf ölkəyə çevrilməkdən dem vururlar, həm də Qərbdə təhlükəsizlik sahəsində müttəfiqlər tapırlar. Paşinyanın referendumla gedərək qanunvericiliyə dəyişiklik edəcəyi isə əvvəlki dediyi sözlər olaraq qalmaqdadır. Buna gedərmə?

“Yeni Müsavat”a danışan prezidentliyə keçmiş namizəd, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayevin fikrincə, Paşinyan manipulyasiya etməkdədir. Onun sözlərinə görə, müzakirələr açmaqla vaxt uzadır, cəmiyyətin nəbzini yoxlayır, kilsənin, revanşistlərin rəyini öyrənir: “Onun məqsədi vaxt udmaqdır, sülh sənədi imzalamaq niyyətində deyil. Bu da azmış kimi, erməni rəsmiləri deyirlər ki, qanunvericiliyə dəyişiklik daxili işimizdir və konstitusiyayı dəyişmədən də Azərbaycanla sülh sənədi imzalamaq olar. Bunu da deyən

onlardır. O cəhətdən Ermənistanın səmimi olduğunu görmürəm. Hər zaman bildirmişəm ki, Paşinyan sülh sazişi imzalamaq istəmir, amma beynəlxalq ictimaiyyətə özünü sülhpərvər kimi qələmə verməyə çalışır”. **Partiya sədri hesab edir ki, bu yarımcıq məsələlərin həlli də hərbi yoldan keçir:** “Mən bunu açıq şəkildə bəyan edərdim ki, ordu-muz, hərbi gücümüzle Zəngəzur dəhlizini açmağa məcbur edək, işğal altında olan kəndləri azad edək, Ermənistanı sülh sənədini bağlamağa getirib çıxara bilirik. Bu cür danışıqlar, müzakirələr yalnız zaman qazandırır”. **Prezidentliyə namizəd olmuş siyasi ekspert Fuad Əliyev Ermənistanın tərəfsiz ölkəyə çevrilməsini nonsens sayır. Onun fikrincə, Paşinyan rus hərbi bazalarını ölkədən çıxarmaq iradəsinə malik deyil, hətta bu baş versə belə, boşalan yeri Fransa tutacaq. Onun sözlərinə görə, Ermənistan elə bir mürəkkəb oyunun içindədir ki, orada konkret seçim etmək siyasi intihara bərabər olacaq:** “Azərbaycandan fərqli olaraq, Ermənistan Rusiya qarşısında öhdəliklər götürüb. Gümrü və Erebu-nidə iki hərbi baza mövcuddur, sərhədləri rus əsgərləri mühafizə edir, Zəngəzur dəhlizinə nəzarətin də Rusiya Fe-

sərhəd mühafizəsində olmasında üçtərəfli sənəddə razılıq verib, sadəcə, boyun qaçırır... Yeni Ermənistanın qaçmaq imkanları yoxdur. Balanslı siyasət yürütmək, heç bir hərbi bloka üzv olmamaq üçün Paşinyan addım ata bilməyəcək, çox gecdir. Çünki hakimiyyətə gələrkən Qərb qarşısında öhdəlikləri var. Onlardan biri də rus hərbiçilərini sıxışdırıb çıxarmaqla Avropanın hərbi varlığını təmin etməlidir. Hazırda Ermənistan uğrunda bu mübarizə getməkdədir”. **F.Əliyev qanunvericiliyə dəyişikliyi isə zəruri hesab edir, lakin Paşinyan administrasiyası sürətli keçidlər etməkdən çəkinir:** “Rəsmi İrəvan başa düşür ki, ərazi iddialarını Müstəqillik Aktından və qanunvericilikdən çıxarmasalar, nə sülh sazişi olacaq, nə də Türkiyə ilə əlaqələr. Amma cəmiyyəti bu prosese hazırlamalıdır. Referendumla gedərək dəyişikliklər etməsinə kilsə, lobbilər, da-xildəki gücləri dəstəkləyənlər necə reaksiya verəcək, hərbi çevrilişə cəhd olacaqmı, bu suallar, risklər mövcuddur. Bunları da Ermənistan hökuməti nəzərə almaqdadır. O baxımdan iki od arasında qalan bir ölkədə kövrək dövr davam edəcək və Paşinyan zamanla daşları yerinə oturtmağa çalışacaq”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Tarixə nəzər salsaq, 1991-ci ildə SSRİ-nin dağılmasından sonra müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycanın əleyhinə olan “Azadlığa dəstək Aktına 907-ci düzəliş” adlı sənəd Vaşinqton-Bakı münasibətlərinin inkişafında mühüm əngələ çevrilmişdi. İki dövlət arasında əlaqələr və siyasi münasibətlər Ulu öndər Heydər Əliyevin apardığı uğurlu xarici siyasət kursu nəticəsində yaxınlaşıb.

Eləcə də milli maraqlarımıza xidmət edən neft strategiyası ABŞ-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafına mühüm töhfələr verdi. 1994-cü ildə imzalanan “Əsrin müqaviləsi” ilə əsas qoyulan enerji sahəsindəki mühüm əməkdaşlıq sonrakı mərhələdə münasibətlərin daha da yaxınlaşmasına yol açdı. Bu, həm də ABŞ ilə Azərbaycan arasında çoxtərəfli iqtisadi əməkdaş-

Bakı-Vaşinqton münasibətlərində yeni mərhələ

humanitar məsələlərlə bağlı müzakirələri aktuallaşdırır. Bir sözlə, ABŞ-Azərbaycan əlaqələri müsbət məcrada inkişaf etməkdədir və ABŞ da bunu dərk edərək münasibətləri irəliyə doğru aparır. (Report)

Xəbər verildiyi kimi, energetika naziri Pərviz Şahbazov ABŞ-a səfər edib. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bu barədə Energetika Nazirliyindən bildirilib. Mə-

ölke olduğunu və yaşıllıq enerji ilə bu töhfələrin davam etdirilməsini yüksək qiymətləndirib. Söhbət zamanı ABŞ-la Azərbaycan arasında enerji sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığa və global enerji gündəliyində olan məsələlərə dair geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Yada salmaq ki, fevralın 16-da Münxendə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ABŞ prezidentinin global

qədam qoyulduğunu deməyə əsas verir. ABŞ-Azərbaycan əlaqələrində enerji sahəsində əməkdaşlıq hər zaman yüksək səviyyədə olub. Digər istiqamətlər üzrə zaman-zaman anlaşılmazlıq, gərginlik olsa da, müəyyən narazılıqlar dilə gətirilsə də, bu sektorda heç bir narahatlıq olmayıb. Halbuki son olaraq Blinkenin müavini O.Brayenin senatdakı çıxışı münasibətləri korlamışdı. Lakin Münxendə Blinkenlə Əliyev arasında görüş təsdiqlədi ki, işlər rəvan getməkdədir. Ümumiyyətlə, istər Bayden, istərsə Tramp, Obama, Buş, Klintonun prezidentliyi dövrləri olsun, ABŞ-Azərbaycan münasibətləri enerji sahəsində inkişaf etdirilib.

ABŞ Rusiyaya qarşı əlavə sanksiyalar planlaşdırır

ABŞ prezidenti Co Bayden bildirib ki, Vaşinqton Rusiya Federasiyasına qarşı yeni sanksiyaların tətbiqi imkanını nəzərdən keçirir.

Bu barədə Ağ Evin mətbuat xidməti məlumat yayıb. “Biz artıq sanksiyalar tətbiq etmişik, lakin bəli, biz əlavə sanksiyaların tətbiq edilməsi imkanlarını da nəzərdən keçiririk”, - deyərək Bayden bildirib.

AI-nin enerji məsələləri üzrə komissarı Bakıya gəlir

Avropa İttifaqının (AI) enerji məsələləri üzrə komissarı Kadri Simson Cənub Qaz Dəhlizi (SGC) Məşvərət Şurasının onuncu nazirlər iclasında və COP-un “yaşıl enerji” üzrə nazirlərin ikinci iclasında iştirak etmək üçün Azərbaycana səfər edəcək.

Bu barədə “Report”-a Avropa Komissiyasının mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Qeyd edək ki, martın 1-də Bakıda Cənub Qaz Dəhlizinin Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu iclası və “yaşıl enerji” üzrə 2-ci iclası keçiriləcək.

Bu iki tədbirin keçirilməsi təkcə neft-qaz potensialı hesabına deyil, həm də alternativ enerji mənbələri hesabına Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın artan rolunu əyani şəkildə nümayiş etdirir.

Lukaşenko Gürcüstanı təhdid etdi - “Açıq deyirəm...”

Bosniya-Herseqovina, Moldova, Gürcüstan, Serbiya NATO-ya cəlb ediləcək, bütün bunlar Ukrayna ssenarisinə üzrə baş verəcək.

Teleqraf.com xəbər verir ki, bunu Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko deyib.

“Finlandiya, ardınca İsveçin NATO-ya üzv olması Şərqi doğru genişlənmənin növbəti mərhələsidir. Bosniya-Herseqovina, Moldova, Gürcüstan və Serbiyanı da alyansa cəlb edəcəklər. Bütün bunlar Ukrayna ssenarisinə üzrə olacaq”, - Belarus lideri bildirib.

Lukaşenko Belarusun da uzun sürən böyük hərbi-siyasi böhranın episentrində olduğunu iddia edir.

“Proqnozlar məyusedicidir, kollektiv Qərbin iştahı və fəallığı ancaq artacaq. Vaşinqton və müttəfiqləri NATO-nu genişləndirməyə davam edəcək. Vəziyyət onlar üçün daha əlverişlidir. Açıq deyirəm: Avropanın bütün liderləri ABŞ vətəndaşlarına çevriləblər. Avropa Birliyinin ərazisində kimin siyasəti və maraqlarının dominant olduğu şübhə doğurmur”, - Belarus prezidenti vurğulayıb.

İki ölkə arasında əlaqələr müsbət məcrada inkişaf etməkdədir və ABŞ bunu dərk edərək münasibətləri irəliyə doğru aparır

lıqda əsaslı amilə çevrildi. Nəticə etibarilə müasir dövrdə iki ölkə arasında mühüm iqtisadi, siyasi və digər sahələrdə əlaqələr mövcuddur.

Eləcə də Azərbaycanın global təhlükəsizliyə verdiyi töhfə hər zaman ABŞ tərəfindən yüksək dəyərləndirilib. 11 sentyabr terrorundan sonra ABŞ-ın formalaşdırdığı beynəlxalq antiterror koalisiyasında fəal iştirakımız, Əfqanıstan və digər regionlarda sülhməramlı missiyanın tərkibində fəaliyyətimiz əlaqələrin inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoydu. Sonrakı dövrdə isə “907-ci düzəliş”in dondurulması rəsmi Bakı ilə Vaşinqton arasındakı münasibətlərin daha da dərinləşməsinə şərtləndirdi.

30 illik bir tarixə malik diplomatik münasibətlər hər iki dövlətin qarşılıqlı əlaqələrdə maraqlı olmasından xəbər verir. Bu isə hazırkı realiaqlar prizmasından siyasi, iqtisadi,

lumatə görə, səfər çərçivəsində ikitərəfli enerji əməkdaşlığının inkişaf perspektivləri, Azərbaycanın beynəlxalq enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində həyata keçirdiyi layihələr və digər mövzular ətrafında müzakirələrin aparılması və bir sıra görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur. Yada salmaq ki, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində ABŞ dövlət katibinin enerji diplomatiyası üzrə müavininin müşaviri xanım Laura Loxman fevralın əvvəlində Bakıda olub. Laura Loxman energetika naziri Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə tədarükün artırılması ilə yanaşı yaşıl enerjinin Azərbaycandan Avropa-ya təchizatı ilə bağlı proseslərin gedişatı barədə məlumat verib. Xanım Laura Loxman isə Azərbaycanın Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayan

infrastruktur və enerji təhlükəsizliyi üzrə xüsusi koordinatoru Amos Hoxşteynin görüşü olub. ABŞ prezidentinin global infrastruktur və enerji təhlükəsizliyi üzrə xüsusi koordinatoru hələ 1990-cı illərdən Azərbaycanla ABŞ arasında əməkdaşlığı və Xəzər dənizinin karbohidrogen resurslarının dünya bazarına çıxarılmasını ehtiva edən layihələrdən danışib, Azərbaycanın regionda strateji əhəmiyyətə malik ölkə olduğunu diqqətə çatdırıb. Görüşdə Orta dəhlizin inkişaf etdirilməsi və Azərbaycanın bu prosesdə rolu müzakirə olunub. Münxendə İlham Əliyevlə ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenlə görüşdə də regional bağlantılar, nəqliyyat, Orta dəhliz və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Bu görüşlərin ardınca energetika nazirinin Vaşinqtona səfəri ikitərəfli münasibətlərdə yeni bir fazaya

Professor Qabil Hüseynlinin “Yeni Müsavat”-a bildirdiyinə görə, ABŞ-ın əsas diqqəti onun Avropadakı müttəfiqlərinin enerji ehtiyacına yönəlib. “Amerikanın neft-qaza heç bir tələbatı yoxdur, özünü tam təmin edib, Avropa ölkələrinə də nəql edir. Ancaq ABŞ Azərbaycanın Avropa ilə bağladığı müqavilənin necə yerinə yetiriləcəyi ilə bağlı öyrənmək istəyir. Çünki bundan sonra Rusiyadan Avropa üçün neft-qaz alınması nəzərdə tutulmur. Bu səbəbdən alternativ kimi Azərbaycanın neft-qaz ehtiyatları diqqət çəkir. Eyni zamanda Azərbaycanın Avropa Birliyi qarşısında götürdüyü öhdəliklər var, Bakı Qərb ölkələrinə yaxın iki il ərzində qaz nəqlini 30 milyard kubmetrə çatdırmalıdır. Bunun üçün “Abşeron”, “Şahdəniz”, yeni yataqların istismarı, Türkmənistanla birgə qaz-

dığımız “Qarabağ” neft-qaz yataqlarında işlərin necə getməsindən hər şey məlum olacaq. Onu da deyim ki, yeni yataqların rentabelli olacağı özünü göstərməkdədir”, - deyərək Q.Hüseynli ABŞ-Azərbaycan arasında enerji sahəsində əməkdaşlığı, nazirin Vaşinqton səfərini, Münxendə keçirilmiş görüşləri şərh edir. Onun fikrincə, digər məsələ isə İsrailin Azərbaycan neft-qazı ilə təmin olunmasıdır: “Vaşinqtonda belə təsəvvür yarana bilər ki, İsrailə HƏMAS arasında toqquşmalardan dolayı Bakı Təl-Əvivə enerji məhsullarını ixrac etməyi azalda bilər, dərhal da bu məsələdə Türkiyəni yada salırlar. Çünki Ankaranın Qəzzada baş verənlərə münasibəti hamıya bəllidir. Amma ABŞ bunu bizdən gözləməli deyil, yeni İsrailə neft-qaz satışı ilə bağlı özlərinin təxmin etdiyi bir hal olmayacaq. Əksinə, Azərbaycan Prezidenti Münxendə israili həmkarı ilə görüşdü, düş-

nürəm ki, bu məsələdə narahatlıq yoxdur, eləcə də Avropaya qaz nəqlində heç bir problem olmayacaq. Sadəcə, ABŞ bununla Qərbə göstərmək istəyir ki, mən sizin qayğınıza qalırım. O baxımdan belə görüşlər və səfərlər əhəmiyyətlidir”.

Qeyd edək ki, nazir Pərviz Şahbazovun ABŞ-da Dünya Bankının Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə vitse-prezidenti Antonella Bassani ilə görüşü olub. Görüşdə Azərbaycanla Dünya Bankı arasında enerji sahəsində çoxşaxəli əməkdaşlıq əlaqələrindən məmnunluq ifadə edilib. Ölkəmizdə enerji keçidinin bərpa olunan enerji və enerji səmərəliliyi komponentlərinə Dünya Bankının dəstəyinin artırılması, əməkdaşlıq gündəliyində olan prioritet layihələrin icrasının sürətləndirilməsi, həmçinin COP29 çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

✉ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Alın yazımız

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Müqəddəs Həcc ziyarəti ərəfəsində ölkəmizdə belə hadisələrin yaşanması, əlbəttə, xoşagəlməz haldır. Bir nəfərin beş nəfər ailə üzvlərini baltalaması, başqa ərəzimizdə isə məktəbli qızların alın yazısına müdaxiləsini nəzərdə tuturam. Nəticələrinə görə hələlik fərqli görünənlər də, uca millətimiz hazırda bu əhvalatın ikisini də eyni qəlibə soxubdur, mən də məcburam bu nöqtədən yanaşam. Necə deyirlər, palaza bürün, elnən sürün. Bizim el palazımızı güvələr yesə də, dəlmə-deşiyində siçanlar oynasa da, məşallah, hələ çağbacağ durur. Milli dəyərlərimiz, mentalitet adlı bu palaza hələ neçə insan leşi bürüyüb basdırmağa aparacağıq.

Əhmədin ailəsini öldürməsi boyunda gündən-günə daha yeni, maraqlı, şok versiyalarla üzləşirik, məsələn, bugünlərdə mamalı-matan kultüroqlarımızdan biri məhz bu cür ərz etmişdir ki, qətləmə rəhmətliklərin qahım-əqrəbası törədibdir. Mal-mülkə əl qoymaq üçün.

Hmm. Ola bilməzmi? Bizdə hər şey ola bilər, çünki iqtisadiyyatımız güclüdür. Başqa tərəfdən, mən də iddia irəli sürə bilərəm ki, qətləmədə elə kultüroloq, jurnalist və tiktokerlərimizin əli vardır, eşələməyə bundan yaxşı mövzunu harada tapardılar? Hindistanda aşan maşından və Ekvadorda banana qurd düşməyindən hər gün danışmaq olmur.

Oxşar temada bir ingilis yumorı var: "Yaxşı reportyor yanğın yerinə yanğın başlamazdan 10 dəqiqə qabaq gəlməlidir". 90-cı illərdə biz bir neçə dostumuzla balaca, xudmani qəzet buraxırdıq, orada deyə olaraq divara bu şüarı və əlavə olaraq da belə yazmışdıq: "Əgər yanğın olmasa, özünü yandırıb gəlib xəbər verməlidir". Allahdan qəzetimizin ömrü uzun çəkmədi, cəmi 4 nömrə buraxa bildik, yoxsa güman edirəm Bakıda salamat obyekt qalmazdı.

İkinci əhvalatın - məktəbli qızların bir-birinin alnına pis sözlər yazıb saçını kəsməsi, yumurta çırpması və bunun videoya alınması, mənəcə, cızığından çıxmış pis zarafatlaşmaya daha çox bənzəyirdi. Amma hazırda ana yurdu-muz elə vəziyyətə, "normaya" (zır aqillər buna kondisiya deyirlər) gətirilib ki, nəyin zarafat, nəyin ciddi olduğu bilinmir. Sərhəd itib. Dəli şeytan deyir burada da sərhədlərin bağlı qalmaqının rolu var, ancaq biz ona qulaq asmayaq.

Necə deyirlər, hamımız uşaq olmuşuq və uşaqlar arasındakı belə mövzuları bu dərəcədə şişirtməyə ehtiyac yoxdur. Amma iki gündür uşaqların şəkil və videoları açıq şəkildə mediada tirajlanır. Onlar heç elədikləri hərəkətlərin mənasını da anlamırlar. (Burada "guya böyüklərimiz qanır" sualının yeridir, yazıram). Yoxsa dünən mən çox axmaq mövqelər müşahidə elədim. Nəinki o uşaqları, məktəbi, valideynləri, yalan olmasın, bütün Bakı şəhərini cəzalandırmağı tələb edən gülümşəkər "jurnalist" və "sekspertlər" peyda olmuşdu. Biri hətta iddia edirdi ki, dövlət bizim ailə daxili bütün işlərimizə qarışmalıdır. Məlum deyil buna bu hüququ kim verib. Sənə lazımdırsa, öz ailəni dövlətə tapşır, başqalarıyla nə işin? Hətta mən o cızmaqaranı oxuduqca qorxdum ki, axırda rayonun deputatını da hadisədə günahkar biləcəkdir, Allaha şükür, yaxşı qurtardıq - deputat nədənsə yaddan çıxmışdı. Gələn videoda "kazyol" sifətində deputatı da vurğulayın. Mütləq lazımdır.

"Şagirdləri döymək hüququ müəllimlərə verilməlidir, qaytarılmalıdır, yoxsa vəziyyət daha da pisləşəcək" - bunu isə hansısa müəllimin şərhində oxuduğum yadıma gəlir. Təbii. Hərənizə diplomun üstündə bir zopa, dəyənək verilməlidir. Gördün uşaq çaşır, qoy təpəsindən. Bununla gənc nəslin tərbiyəsi düzələcək, alın yazısı yaxşı sözlərlə yazılacaq. Hərçənd zopa böyüklərin təpəsindən əskik olmasa da, vəziyyətin yaxşılaşmağı doğru getdiyini görmürük.

Sonda yazının afyozizmi, yenə kinodan: "Acından belə eləyirlər".

Prezident seçkisində qələbədən sonra İlham Əliyevin ilk rəsmi səfəri Türkiyəyə etməsi bütün dünyaya növbəti mühüm mesajdır: bu mesaj ondan ibarətdir ki, Azərbaycan və Türkiyənin dostluğu əbədidir, heç kim bu dostluğa xələl gətirə bilməz, strateji müttəfiqlər, fundamental məsələlərdə iki dövlətin mövqeləri üst-üstə düşür.

Bundan əlavə, Azərbaycan həmişə Türkiyəyə qarşı uzanan əllərin qarşısını almağa hazır olub və bunu əməli ilə təsdiqləyib. Qardaş Türkiyə də hər zaman Azərbaycanın yanındadır. Bu müttəfiqlik tarixin çətin sınaqlarından çıxaraq özünü təsdiqləyib. İl Qarabağ müharibəsində tarixi zəfərin əldə edilməsində Türkiyənin Azərbaycana göstərdiyi mühüm siyasi və mənəvi dəstək unudulmazdır. Prezident səfərində bunu xüsusi vurğuladı. 2022-ci ildə baş verən dəhşətli zəlzələ zamanı Türkiyəyə köməyə gələn, dəstəyini nümayiş etdirən ən birinci ölkə Azərbaycan oldu, Rəcəb Tayyib Ərdəğan da bu dəstəyə görə təşəkkür etdi.

Dəhşətli təbii fəlakətdən sonra çox sayda binanın bərpa və tikintisini Azərbaycan dövləti öz üzərinə götürdü. Bütün bunlar bizim dostluq və qardaşlığımızın təzahürüdür. Azərbaycan və Türkiyə hər sahədə bir-birlərinin yanında olduğunu sübut etdilər. Prezident İlham Əliyevin Türkiyənin dünyada mövqeyi haqda dedikləri də diqqət çəkir. "Türkiyə bu gün dünya çapında söz sahibidir. Təkcə bölgəmizdə deyil, dünya çapında Türkiyənin mövqeyindən bir çox məsələlər asılıdır. Türkiyə bölgəmizdə sülhün və işbirliyinin təminatçısıdır", - deyə Prezident əlavə edib. Prezident onu da deyib ki, Türkiyə-Azərbaycan birliyi təkcə bölgə üçün deyil, Avrasiya üçün önəmli amilə çevrilib. Daha bir mühüm mesaj Türk dünyasının birləşməsi, ortaq köklərə sahib olan xalqların bir arada olması barədədir. Bu ilin iyulunda Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçiriləcəyini bildiren dövlət başçısı deyib: "Eyni zamanda bu görüşdə müşahidəçi statusunda olan Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti də mənim dəvətimlə iştirak edəcək və bu, bizim ümumi işimizə, türk xalqlarının birliyi işinə növbəti güclü təkan verəcək".

İki ölkə arasında müdafiə sənayesi sahəsində son zamanlar əldə edilən razılaşmalar da mühüm mesajlar

Ankaradan verilən mesajları doğru anlamaq zamanı

Prezidentlər bəyan etdilər ki, regionun taleyini bu iki güc həll edir və Azərbaycana qarşı təhdidlər yağdırırlar qarşısında Türkiyəni görəcək

sırasındadır. "Bu gün təbii ki, müdafiə sənayesi sahəsində yeni imkanlar açılıb. Bu barədə də geniş müzakirələr aparıldı, ortaq istehsalla bağlı konkret planlarımız var". Dövlət başçısı deyib ki, bu planlar gerçəkləşdikdə insanlar da, ictimaiyyət də bundan xəbərdar olacaq. Daha bir mühüm mesaj Türkiyənin ordu modeli Azərbaycanda artıq tam oturmaşması barədə deyilənlərdir. Prezident Əliyev deyib ki, işbirliyimizin önəmli istiqaməti hərbi sahədə işbirliyi, bizim ordularımız bir yumruq anlamına gəlir.

Dövlət başçısı qeyd edib: "İkinci Qarabağ savaşı və 5 ay əvvəl keçirdiyimiz antiterror tədbirləri bir daha onu göstərdi ki, Türkiyənin ordu modeli Azərbaycanda artıq tam oturub". **Türkiyə prezidentinin əsas mesajları Bakı və İrəvan arasında sülh sazişi müzakirələri haqdadır.** "Azərbaycanla Ermənistan arasında davamlı sülhün imzalanmasının bölgəmizdə və dünyada sülh, əmin-amanlıq və sabitlik üçün yeni bir ümid mənbəyi olacağı şübhəsizdir. Bu prosesdə Azərbaycanla birlikdə çiyin-çiyinə hərəkət edirik", - deyə Ərdəğan bildirib. Bir sözlə, iki qardaş ölkənin liderləri dünyaya mühüm ismarıqlar verdilər, müxtəlif sahələr üzrə sənədlər imzalandı, dəstək bəyanatları səsləndirildi. Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı hədəyən, ittihamlar irəli sürənlər üçün Əliyevlə Ərdəğanın mesajlarını doğru anlamağın tam zamanıdır...

Azad Vətən Partiyası-nın sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a açıqladı ki, iki qardaş ölkənin liderləri region ölkələrinə, Ermənistan, ona dəstək verən dövlətlərə mesajlar verdi: "Aydın şəkildə ifadə olundu ki, regionun gücü Türkiyə-Azərbaycan birliyi. Hər kəs bu güclə, birliklə hesablaşsın. ATƏT-in baş katibi də Əliyevlə görüşdə etiraf etdi ki, sizin qüdrətinizi görmək-dəyik. Ona görə prezidentlər bəyan etdilər ki, regionun taleyini bu iki güc həll edir və Azərbaycana qarşı təhdidlər yağdırırlar qarşısında Türkiyəni görəcək". **Partiya sədri vurğuladı ki, Azərbaycana təzyiq cəhdləri olanlar boş yerə səy göstərməsinlər:** "Hər iki lider bunu demək istədi. Dünyada yeni qütbləşmə gətirdi dövrə Türkiyə və Azərbaycan öz mövqelərini ortaya qoymuş oldu. Həmçinin ticarət döviyyəsi ilə bağlı səslənən fikirlər də Zəngəzur dəhlizinə eyham idi. Eyni zamanda Türk Dövlətləri Təşkilatının Şuşada zirvə toplantısının keçiriləcəyi qərarı da dünyaya bir ismarıq oldu ki, bu platforma, bu birlik gücləndiriləcək".

Politoloq Elxan Şahinoğluna görə, İlham Əliyevin seçkidən sonra Türkiyəyə budəfəki səfəri də əhəmiyyətli idi: "Birincisi, liderlər iki ölkə arasında ticarət mübadiləsinin həcmi-nin 15 milyard dollara çatdırılmasının vacib olduğunu bir daha bildirdilər. Bu həm də görüşdə iştirak edən na-

zirlərə tapşırıq idi ki, ticarət həcmi artırılmalı üçün zəruri tədbirlər görsünlər. Bundan başqa, Ankaradakı görüşdə Naxçıvan üçün iki vacib layihənin - Qars-Naxçıvan dəmir yolunun və İq-dır-Naxçıvan qaz boru xəttinin reallaşma mərhələsində olduğu xatırladıldı. İkincisi, Azərbaycan-Türkiyə Universitetinin yaradılmasının sürətləndirilməsi vacibliyi vurğulandı. Fransa ilə münasibətlərimiz gərgin olduğu halda Bakıda Fransa-Azərbaycan Universiteti fəaliyyət göstərir, bu baxımdan paytaxtımızda qardaş və müttəfiq Türkiyə adına universitetin yaradılması zəruridir. Üçüncüsü, liderlər hərbi texniki əməkdaşlığın genişləndirilməsi barədə fikirlər səsləndirdilər. Bu sahədə ortaq istehsalın fəaliyyətə başlamasına az qalıb. İlham Əliyev Ankarada "Azərbaycan Ordusu Türkiyə Ordusunun kiçik modeli halında inkişaf edir" cümləsini təkrarlamağı da unutmadı". Analitikin fikrincə, İkinci Qarabağ müharibəsi və ondan sonrakı dövrdə müttəfiqlik daha üst səviyyəyə çatıb: "Bunu bölgədə müxtəlif maraqları olan dövlətlər də qəbul etmək məcburiyyətindədir. Həmin dövlətlər anlayır ki, Azərbaycana təhlükə yara-dacaqları halda qarşılarında Türkiyəni də görəcəklər. Bu, Azərbaycanın təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Son bir ayda Azərbaycanda 108 nəfər İmmün çatışmazlığı Virusuna ("SPİD") yoluxub. Bu barədə Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun yaydığı hesabatda bildirilib.

Qeyd olunub ki, Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzinin verdiyi məlumata əsasən, ölkədə narkomanların İnsanın İmmün çatışmazlığı Virusuna (İİV) yeni yoluxma hadisələrinin sayında azalma müşahidə olunur. Ötən 1 ay ərzində İİV-ə 108 nəfər yoluxmuşdur. Onlardan 106 nəfəri Azərbaycan vətəndaşları, 2 nəfəri isə əcnəbilər olub. Azərbaycan vətəndaşları arasında 8 nəfəri (7,5%-i) İnyeksion Narkotik İstifadəçiləri olub.

Bundan başqa, Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən, hesabat dövründə Daxili İşlər Nazirliyi bütün növ sərxoşluq hallarının müəyyənləşdirilməsi üçün Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Narkoloji Mərkəzinə 6 847 nəfər istiqamətləndirib. Onlardan narkotiklərdən istifadənin təyin edilməsi məqsədilə tibbi müayinədən keçirilən 162 nəfərdən 124 nəfəri istifadəçi olması müəyyən olunub və bununla bağlı zəruri tədbirlərin görülməsi təmin edilib.

Qeyd edək ki, 1987-ci ildən 2023-cü ilin 1 iyul tarixinədək 9000 nəfər Azərbaycan vətəndaşı rəsmi olaraq Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzində qeydiyyatda olub. Onlardan 69%-i kişilər, 31%-i qadınlar olub.

Ekspertlərə görə, narkomanıyanın artım səbəbləri müxtəlifdir. İlk növbədə sosial problemlər və bundan yaranan nəticələr narkomanlığın geniş yayılmasına vüsət açıb. İşsizlik, bunun nəticəsində cinayətkarlığın artması, narkomanıyanın müxtəlif təbəqələrə yol açmasına şərait yaradır. Bundan əlavə, sintetik və kimyəvi yolla əldə olunan narkotiklərin ölkəyə qa-

“SPİD”lə bağlı son bir ayın qorxuducu statistikası

Ekspertə görə, birdəfəlik şprislərin paylanması Azərbaycanda zəif aparılır, bu səbəbdən yoluxmalar artır

narsuz gətirilməsi bu belənin aşağı təbəqədən olan kütlələrə çox asanlıqla yol tapmasına səbəb olur. Statistika bunu deməyə əsas verir ki, ölkədə istehlak olunan narkotik vasitələrin böyük əksəriyyəti ölkə xaricindən gətirilən narkotiklərin payına düşür. Düzdür, əslində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi, narkomanlıq və narkobiznesin yayılmasına qarşı qətiyyətli tədbirlər görülür, bu istiqamətdə mübarizə sahəsində hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən təşkilati hüquqi və praktiki tədbirlər həyata keçirilir, lakin

bunlara baxmayaraq, narkotik vasitələrin ölkəyə axınının tamamilə dayandırılmasına nail olmaq mümkün olmur. Ölkədə yayılan narkotiklər əsasən kimyəvi tərkibli olub, ucuz başa gəldiyindən bu tip narkotik vasitələr aşağı təbəqələrin nümayəndələri tərəfindən asanlıqla əldə olunur. Narkotik aludəçilərinin və QİÇS xəstələrinin sayı niyə artır?

Regional Sosial Təşəbbüslərə Dəstək İctimai Birliyinin sədri Emil Maqalov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, dəfələrlə keçici

xəstəlikdən əziyyət çəkən şəxslərlə üzləşib: “Bəzən adamları araşdırdıqda görürük ki, həyat yoldaşlarından, dostlarından onlara ağır xəstəliklər keçib. Narkomanlar 3-5-ci dəfə istifadədən sonra psixoloji asılılığa düşür. Nə etsək də, qarşısını almağa çalışsaq da, onlar hansı yolla olursa-olsun narkotikdən istifadə edəcək. Çünki bu adamların ağrısı var. Bunun sözlə, yaxud güc tətbiq etməklə qarşısını almaq mümkün deyil, yalnız müalicə ilə etmək mümkündür. İstənilən şəxs narkotikdən və

şprislərdən istifadə etdikdən bir müddət sonra damarlara iyənə vurmaq çətinləşir. O səbəbdən kapilyar damarlara məcub olub iyənə vurmağa başlayırlar. Bu zaman kiçik damarlara keçmək üçün kiçik şprislərdən istifadə olunmalıdır. Narkotik istifadəçiləri o şprisi tapa bilmirlər, apteklər onlara şprisləri vermir. Araşdırmalarım nəticəsində o da məlum olub ki, onlar ya bir-birinin şprisini, ya da küçədə tapdıqları şprislərdən istifadə edirlər. Bununla da xəstəliklər digər narkotik istifadəçilərinə də keçir. Bunlar arasında ailəsi, uşağı olanlar da var. Beləliklə, QİÇS və digər xəstəliklər getdikcə daha da geniş yayılmağa başlayır”.

Ekspert əlavə edib ki, inkişaf etmiş ölkələrdə zərərini azaldılması layihəsində bunlar nəzərə alınır, onları yeni şprislərlə təmin edirlər: “Bəlkə də çoxları deyəcək ki, onlara şpris verirsiniz ki, narkotikdən istifadə etsin. Bir daha bildirirəm, biz onları versək də, verməsək də, onlar bunu tapıb vuracaqlar. Həmin layihədə isə şprisdən necə düzgün istifadə etmək lazımdır, bu göstərilir. Zərərin azaldılması layihəsi Azərbaycanda da var, sadəcə, çox zəif işləyir. Həmin layihəyə təkan versək, ora-

da pulsuz anonim narkoloq xidməti, anonim psixoloq xidməti, anonim hüquqşünas var. Müayinədən tutmuş, müayinəyə kimi hamısı anonim şəkildə aparılır. Sadəcə, bu layihəyə təkan verilməlidir. Həm bu xəstəliklər problemlidir, onların qarşısı qismən alınar, həm də küçələrdə dolaşan narkomanların sayı azalar”.

Tibb Fakültəsi Tibb Təhsili Kafedrası professoru, Dr. Esra Çınar Tanrıverdi isə deyib ki, dünyada HIV azalarkən, bəzi ölkələrdə yüzə 200, Türkiyə kimi ölkələrdə isə yüzə 490 artmaqdadır. Son 10 ildəki məlumatlar bunu belə göstərir: “Bu xəstəlik sosial yaşayış yerlərində tüpürçək və göz yaşı, tər, öpüşmə, əl sıxma, çəngəl-bıçaq paylaşma, öskürək, üzgüçülük hovuzu, ağcaqanad və qan emici həşəratların dişləməsi ilə keçmir. Risk faktorları cinsi əlaqədir. Prezervativ, cinsi yolla ötürülən başqa bir infeksiyaya yoluxmadır. Alkoqol və narkotik istifadəsi ilə bağlıdır. Son illərdə bu halların 80 faizi homoseksual kişilər, seks işçiləri, trans qadınlar və kişilər, iyənə vuran insanlar və məhbuslar arasında baş verib”.

□ **Afaq MİRƏYİQ, “Yeni Müsavat”**

Məktəblərdə hansı bayramlar qadağan oluna bilər?

Hellouin, Pasxa və Milad bayramlarının qeyd olunması Türkiyədə yasaqlanıb, bəs Azərbaycanda...

Türkiyədə özəl məktəblərə ölkənin milli dəyərlərinə uyğun gəlməyən Qərb bayramlarını qeyd etmək qadağan edilib.

Ölkənin Təhsil Nazirliyi hökumətin qərarına əsasən, özəl təhsil müəssisələrində Hellouin, Pasxa və Milad bayramlarının qeyd olunmasını qadağan edib. Şöbədən verilən məlumata görə, türk millətinin milli, əxlaqi, insani, mənəvi və mədəni dəyərlərinə zidd olan tədbir və şənliklərin keçirilməsi tələbələrə psixososial inkişafına töhfə vermir.

Qadağa valideynlərin Qərb bayramlarının məktəblərdə qeyd olunması ilə bağlı şikayətlərindən sonra qoyulub. 2023-cü ilin dekabrında Türkiyənin milli kimliyinə uyğun gəlməyən bayram tədbirləri ilə bağlı təhsil müəssisələrinə xəbərdarlıq edilib.

Bundan başqa, qərara əsasən, tələbələrə akademik tərəqqi ilə yanaşı, sosial, mədəni, incəsənət və idman inkişafına təkan vermək məqsədi daşıyan “İctimai fəaliyyət və inkişaf mərkəzləri” yaradılacaq.

Bəs Azərbaycan məktəblərində də hansı bayramlar qadağan oluna bilər və yaxud olunmalıdır?

Milli Məclisin elm və təhsil komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışıb: “Hesab edirəm ki, təhsil müəssisələrində ciddi iş aparmalıyıq. Çalışmalıyıq ki, daha çox milli bayramlarımızı qeyd edək və məktəblərimizdə məhz milli bayramlar qeyd

olunsun. Bu məsələ milli kimliyin formalaşdırılması, milli şüurun möhkəmləndirilməsi baxımından da xüsusi önəm və əhəmiyyət daşıyan bir məsələdir. Türkiyədə özəl məktəblərə ölkənin milli dəyərlərinə uyğun gəlməyən Qərb bayramlarının qeyd edilməsinin qadağan olunması ilə bağlı addımların atılması milliyyətin qorunmasına hesablanıb. Hər bir millətin özünə məxsus milli bayramları var

və hər kəs öz milli bayramlarını qeyd etməlidir. Necə ki, hansısa dövlət, xalq bizim bayramımızı qeyd etmir, biz də o bayramı qeyd etməməliyik. Ona görə də biz öncə milli şüuru, düşüncəni formalaşdırmalı, daha sonra digər addımların atılması barədə düşünməliyik. Lakin eyni zamanda imkan verməməliyik ki, bizə kənardan gələn bayramlar milli bayramlarımızı üstələsin. Bir daha qeyd edi-

rəm ki, bu, istə-istəməz milli şüurun zəiflədilməsinə aparıb çıxardacaq.

Çalışmalıyıq ki, hər zaman milli birliyimizi və milli kimliyimizi, həmreyliyimizi qoruyaq. Bu zaman biz istədiyimiz hədəflərə və məqsədlərə nail ola bilərik. Bunu etmədiyimiz təqdirdə isə əlbəttə ki, getdikcə milli dəyərlərdən, öz soy-kökündən uzaqlaşmaq özünü açıq formada göstərəcək. Ona görə də birinci təbiəti, təlim sistemində bu istiqamətdə ciddi işlər apararaq, müəyyən hədəf və məqsədlərimizə nail ola bilərik, daha sonra digər qərarların qəbul edilməsi və addımların atılması məsələsinə baxıla bilər”.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı bunları deyib: “Hazırda ölkənin 4432 orta ümumtəhsil məktəblərində 1,6 milyon şagird təhsil alır. Hər bir şagirdin tədris ili ərzində iştirak edə biləcəyi məktəbdaxili fəaliyyət proqramı təsdiq olunur və burada dövlət tərəfindən təsdiq olunmuş ümummilli bayramlar, hüsr günləri rəsmi şəkildə qeyd olunur. Əslində mövcud qaydalar əsasən dövlət ümumtəhsil məktəblərinin ərazisində hər hansı bir bayramın keçirilməsinə icazə verilmir. Yeni il, Novruz bayramı, 8 mart və yaxud digər hansısa bayramlar, sa-

dəcə olaraq, müəyyən əlamətdar tədbirlər formatında məktəblərdə qeyd olunur və bu, məktəblilərin fəaliyyət proqramında öncədən tədris ili başlanıyanda, yəni sentyabr ayında təsdiqlənir. Bəzən hansısa uşaq bağçaları, körpələr evlərində hansısa bayramların qeyd olunmasına rast gələ bilərik. Amma qeyd etdiyim kimi, dövlət ümumtəhsil məktəblərində bayramlar qeyd olunmur. O ki qaldı özəl ümumtəhsil məktəblərinə, bu təhsil müəssisələrində özlərinin nizamnaməsinə uyğun olaraq bu tip fəaliyyətlər sərbəst və müstəqildir. Burada hansısa məhdudiyyət nəzərdə tutulmur.

Milli, tarixi, adət-ənənəmiyə, milli mental xüsusiyyətlərimizə uyğun olmayan, şagirdlərdə fiziki və psixoloji gərginlik yarada biləcək bayram və tədbirlərin keçirilməsinə əlbəttə ki, qanunvericiliyə uyğun olaraq məhdudiyyət qoymaq olar. Azərbaycan hüquqi dövlətdir, hər bir vətəndaşın hüquqları var. Amma bununla yanaşı, vəzifələri də var. Hesab edirəm ki, bu tipli bayramlar əgər şagirdlərdə bilik və bacarıqlar formalaşdırmayacaqsa, birmənalı şəkildə keçirilməsinin heç bir əhəmiyyəti yoxdur”.

□ **Xalidə GƏRAY, “Yeni Müsavat”**

Fevralın 7-də keçirilən növbədənəkar prezident seçkisindən sonra Azərbaycan hökumətinin tərkibi yenidən formalaşdırılıb. Artıq bu tərkibdə ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı yer almayıb. Nazir vəzifəsi müvəqqəti olaraq Azər Cəfərova, komitə sədri vəzifəsi isə Səyyad Səlahiyyə həvalə edilib. İslahatlar mərhələli şəkildə davam etdiriləcək, bəzi vəzifəli şəxslər istefaya göndəriləcək və ya daha aşağı posta keçiriləcəklər.

Pravda.az-a istinadla xəbər verir ki, bu islahatlar Mərkəzi Seçki Komissiyasını (MSK) da əhatə edəcək. 24 ildir MSK-ya sədrlik edən Məzahir Pənahov postu ilə vidalaşacaq.

Azərbaycan qanunvericiliyə əsasən, MSK üzvlərini yeni formalaşmış Milli Məclis seçir. Yeni parlament seçkiləri keçirildikdən sonra MSK-nın tərkibi formalaşdırılacaq.

Qurumun tərkibi 18 nəfərdən ibarətdir, 6 üzvü deputatları Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən və onların namizədliklərini təqdim edən siyasi partiyaları, 6 üzvü heç bir siyasi partiyaya mənsub olmayan (müstəqil) və onların namizədliklərini təqdim edən deputatları, 6 üzvü

MSK-ya sədrlik: Məzahir Pənahov ancaq bu şərtlə qalır

Müxalifət Rövzət Qasimovu ali seçki qurumuna rəhbər görmək istəyir

PhotoStock.az

Tapdiq Abdullayev
0075401

isə deputatları Milli Məclisdə azlıq təşkil edən və onların namizədliklərini təqdim edən siyasi partiyaları təmsil etməlidir.

VII çağırış Milli Məclisə keçirilən seçkilərdə də hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) parlamentdə daha çox yer qazanacağı şübhəsizdir. Hazırkı islahatların kursuna uyğun olaraq, MSK-nın tərkibi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişəcək. Milli Məclis seçildikdən sonra YAP-ın daha Məzahir Pənahovun, Şaitdin Əliyevin, Ramiz İbrahimoğlu, Hüseyn Paşayevin namizədliyini irəli sürməyəcəyi bildirilir. Məzahir Pənahovun namizədliyi irəli sürülsə də, daha sədr olmayacaq.

MSK sədri vəzifəsinə hazırda Məzahir Pənahovun müavini olan Rövzət Qasimovun gətiriləcəyi bildirilir. Uzun müddətdir xidmətlərinə görə onun MSK sədri gətiriləcəyi bildirilsə də, nədənsə hələ bu baş verməyib. Amma indi situasiya fərqlidir.

1978-ci il təvəllüdlü R. Qasimov 26 ilə yaxındır ki, MSK-da çalışır. İxtisasca ingilis dili üzrə tərcüməçi, dövlət və bələdiyyə idarəetməsi mütəxəssisidir. 1998-2011-ci illərdə Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin, 2011-ci ildən MSK

katibliyinin müdiri olub, 2019-cu ildən isə MSK sədrinin müavini. O, əvvəllər heç bir siyasi partiyaya mənsub olmayan və onun namizədliyini təqdim edən deputatları təmsil edirdisə, artıq indi YAP-ı təmsil edir. R. Qasimov kifayət qədər təcrübəli, ciddi əlaqələrə malik şəxsdir, seçki mütəxəssisidir. Fevralın 7-də keçirilən növbədənəkar prezident seçkisində də kifayət qədər aktivlik nümayiş etdirdi.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan AMİP sədri Arzuxan Əlizadə bildirdi ki, hazırda mövcud olan qanunvericiliyə müvafiq olaraq Azərbaycanda növbəti parlament seçkiləri bu il noyabrın 3-də keçiriləcəkdir: "Amma diqqətə alsaq ki, ölkədə noyabrın 11-də COP-29 tədbirinin keçirilməsi nəzərdə tutulub və buna görə 100 minə yaxın qonağın gəlməsi gözlənilir, o halda seçkinin noyabrın 3-də keçirilməyəcəyi, vaxtın dəyişdiriləcəyi ehtimalı artmış olur. Bunu isə növbədənəkar seçkiyə gəlməklə həll etmək mümkündür və belə ediləcəyi ehtimalı yüksəkdir. Cəmiyyətdə belə bir fikir formalaşmışdı ki, parlament seçkilərinə qədər refe-

rendum keçirilməsi məqsədəuyğundur. Çünki parlamentin say tərkibində dəyişikliyə, eləcə də konstitusiyamızda digər dəyişikliklərə ehtiyac yaranıb. Belə bir təcrübə də var ki, 2020-ci ildə növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilmişdi. İndi də növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilə bilər. Bu isə noyabr ayından xeyli əvvəl ola bilər. Əgər konstitusiyada dəyişiklik olmayacağısa və növbədənəkar parlament seçkiləri keçiriləcəksə, parlamentin tərkibində, mənəcə, eləcə də böyük dəyişikliklər olmayacaq. Şübhəsiz ki, yeni Milli Məclisin tərkibinə uyğun da Mərkəzi Seçki Komissiyası, dairə seçki komissiyaları formalaşdırılacaq. Ölkə üzrə 125 dairə seçki komissiyasının və beş mindən artıq məntəqə seçki komissiyalarının müstəqil deputatların komissiya üzvləri təqdim etməsi qaydası normal deyil. Ona görə bu məsələdə də qanunvericiliyə dəyişikliklər edilməlidir. Parlamentdə çoxluqda və azlıqda olan siyasi partiyalar seçki komissiyalarının formalaşmasında daha böyük üstünlüyə malik olmalıdır. Eləcə də MSK-nın hazırkı tərkibi hörmətli Məzahir Pənahovun rəh-

bərliyi ilə uzun müddətdir fəaliyyətdədir. MSK-nın üzvlərinin böyük əksəriyyətinin MSK üzvlüyü müddəti eləcə Məzahir Pənahovun MSK sədrliyi müddəti ilə demək olar eynidir. Yeni parlament seçkilərindən sonra MSK-da dəyişikliklər olacağı barədə deyilənlər reallaşa bilər. Məzahir Pənahov sədr olmayacağısa, Rövzət Qasimovu şəxsən mən həmin vəzifəyə layiqli namizəd hesab edirəm. Rövzət Qasimovun bu sahədə böyük təcrübəsi var. MSK-nın tərkibində dəyişikliklər olacağı qaçılmazdır. Amma istənilən halda ilk növbədə seçkilərə yanaşma fəlsəfəsində ciddi dəyişikliklər olmalıdır. Bu olmayacağısa, MSK-nın tərkibində şəxslərin dəyişməsi nəyisə ciddiyyə dəyişə bilməz".

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev isə bildirdi ki, növbədənəkar parlament seçkilərinin keçiriləcəyi barədə xəbərlər intensiv yayılır. Lakin noyabr ayında COP-29 kimi böyük beynəlxalq tədbir Azərbaycanda keçiriləcək: "Ona görə də noyabr ayında, eləcə də ondan əvvəlki bir neçə ayda seçkilərin olacağı mümkün görünmür. Dekabr ayında isə bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək. Ona görə də növbədənəkar parlament seçkiləri olacağısa, iyul ayına qədər keçirilməlidir. O vaxta qədər keçirilməyəcəksə, gələn ilin fevralında keçiriləcək. Əslində buna da cəmi 1 il vaxt qalıb. Şübhəsiz ki, nə zaman yeni Milli Məclis seçiləcəksə, o zaman yeni MSK formalaşdırılacaq. İndiyə qədər MSK bir partiyanın üstünlüyü ilə formalaşdırılıb. Bundan sonra necə olacağını isə zaman göstərəcək. Amma ən əsası odur ki, seçkilərin tamamilə demokratik keçirilməsi üçün siyasi qərar, siyasi iradə orta-

Səfirlər Aleksey Navalnını belə andılar

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Mark Libbi və Böyük Britaniya səfiri Fergus Old Stalin repressiyalarının qurbanı, dramaturq Hüseyn Cavidin heykəlinin yaxınlığında Aleksey Navalnının körtəbii abidənin önünə çiçək qoyublar.

ABŞ səfiri Facebook-dakı səhifəsində həlak olan müxalifətin ailəsinə başsağlığı verib: "Aleksey Navalnının həyat yoldaşına və ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verirəm. Bütün dünyada azadlıqsevərlər onun cəsarətini unutmayacaqlar".

Öz növbəsində, Böyük Britaniya səfiri Twitter-dəki hesabında belə yazıb: "Bu gün biz ABŞ səfiri Mark Libbi ilə birlikdə Rusiyada azadlıq və demokratiya uğrunda cəsur mübariz Aleksey Navalnının xatirəsini yad etmək üçün Hüseyn Cavidin abidəsi önünə çiçək qoyduq".

Qeyd edək ki, Hüseyn Cavidin abidəsi önündə Navalnının fotosəkkili və çiçəklər fevralın 19-da qoyulub.

"Abzas Media" əməkdaşları yaxınları ilə telefonla danışır

İstintaq orqanı "Abzas Media" onlayn nəşrinin həbs edilmiş əməkdaşlarının yaxınları ilə görüş və telefon danışqlarına qoyulmuş qadağanı ləğv edib. Bu barədə "Turan"a nəşrin əməkdaşlarından birinin vəkili Ayşə Abdel Qadir bildirib.

Həbs edilmiş jurnalistlərin digər vəkili Şəhla Hüseynova da "Abzas Media" əməkdaşlarının yaxınları ilə telefon danışığı və görüşlərinə qoyulmuş qadağanın aradan qaldırıldığı haqqında məlumatı təsdiq edib.

Ötən il noyabrın 20-də "Abzas Media"-nın direktoru Ülvi Həsəni saxlanılıb. Elə həmin gün onun evində və "Abzas Media"-nın ofisində axtarış aparılıb, burada polis 40 min avro tapıb.

Eyni gündə "Abzas Media"-nın direktor müavini Məhəmməd Kekalov, noyabrın 21-də isə baş redaktor Sevinc Vəqifqızı da saxlanılıb. Bir müddət sonra jurnalist Nərgiz Absalamova, dekabrın 13-də isə araşdırmaçı jurnalist Hafiz Babalı həbs edilib.

Yanvar da jurnalist Elnarə Qasimova həbs edilib. Onların hamısına qarşı CM-in 206.3.2-ci maddəsi ilə (qaçaqmalçılıq, əvvəlcədən əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) ittiham irəli sürülüb və onları 5 ildən 8 ilədək həbs cəzası gözləyir.

ya qoyulsun. Belə andan olanda seçki komissiyasının tərkibində kimlərin olub-olmaması həlledici amil olmur. Həlledici amil qanun olur. Bu zaman isə istənilən seçki komissiyası üzvü və ya sədri qanunun sərt üzündən çəkinəcək və qanun nə tələb edir ona uyğun da hərəkət edəcək. Biz

bundan sonra çalışmalıyıq ki, bələdiyyə və parlament seçkilərini də yüksək seçici aktivliyi, yüksək əhval-ruhiyyə ilə, doğru-düzgün keçirək. Biz proporsional seçki sisteminin bərpa olunmasını da vacib hesab edirik".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda məktəblilərin qeyri-etik görüntüləri ilə bağlı cinayət işi açılıb. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) mətbuat xidmətinin rəisi Elşad Hacıyev bildirib.

“Əməldə xuliqanlıq cinayətinin tərkib əlamətləri olduğuna görə fakt üzrə cinayət işi qaldırıldı. İstintaq hərəkətləri davam etdirilir”, - o qeyd edib.

Qeyd edək ki, görüntülərdə yeniyetmə qız digərinin alnına ədəbsiz sözlər yazır, onun başında yumurta qırır və saçlarını qayçı ilə kəsir.

Hadisə ilə bağlı Bakı Şəhər Təhsil İdarəsi də açıqlama yayıb: “Paytaxtdakı 156 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdinin (müvafiq səbəblərə görə adı qeyd olunmur) 2023-cü ildə məktəbin IX sinfindən məzun olmuş qıza qarşı məktəbdən kənarda etdiyi uyğunsuz hərəkətlərlə bağlı məsələ nəzarətə götürülüb. Araşdırmanın nəticələri barədə əlavə məlumat veriləcək”.

“Hadisə yanvarın 17-si məktəbdən kənar ərazidə, dərs olmayan zaman saat 15:00-dan sonra baş verib”. Bu fikirləri isə jurnalistlərə açıqlamasında **156 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Güler İsmayilova** bildirib.

Direktorun sözlərinə görə, videoda olan şəxslərdən biri məktəbin 11-ci sinif şagirdidir:

“Video çəkən və hadisə qurbanı bizim məktəbin şagirdləri deyil. Bizim şa-

Məktəbdəki qalmaqallı videoya görə cinayət işi

“O videonu sosial şəbəkədə paylaşanlar da məsuliyyətə cəlb ediləcək” - komitə rəsmisi

Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Hüququ Şöbəsinin müdiri Taliyə İbrahimova qurumun rəsmi facebook səhifəsində canlı yayım zamanı belə deyib.

T.İbrahimova faktla bağlı araşdırma aparıldığıni vurğulayıb: “Bəzi məqamlar var ki, onlar barədə yekun nəticələrdən sonra danışmaq lazımdır. Yeri gəlmişkən, bildirmək lazımdır ki, qarşı tərəf özü də bənzər davranışlara yol verib. Zərərçəkən şəxsin daha əvvəllər həmin qızlara qarşı ləyaqəti alçaldan hərəkətlər etdiyinə dair iddialar da var. Lakin bu barədə təfərrüatlı şəkildə araşdırma aparıldıqdan sonra danışmaq mümkündür. Lakin sosial şəbəkələrdə paylaşılan videoda bir şəxsin digərini cəzalandırdığı və bundan zövq aldığı görünür. Belə başa düşülür ki, həmin uşaqların heç birinin ailəsində düzgün tərbiyə yoxdur”.

O xatırladı ki, 16 yaşında inzibati məsuliyyət, 17 yaşında cinayət

məsuliyyəti yaranır: “Videoda qızın saçını kəsir, bu, Cinayət Məcəlləsinin maddəsidir. Təhqir edir, bu cinayət məsuliyyəti daşıyır. “Yetkinlik yaşına çatmayanların baxımsızlığının və hüquq pozuntularının profilaktikası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu var. Bu qanuna əsaslanaraq uşaqların bir-birinə qarşı bu cür davranışlarının qarşısının alınması ilə bağlı tədbir görülməlidir. Bu cür zorakılıqların qarşısının alınması üçün qanun layihəsi hazırlanır. Hazırda aidiyyəti qurumlarla bu istiqamətdə işlər gedir. Baxın, orada videonu çəkən şəxs “dayan, bəsdir” deyir. Lakin çəkməyə davam edir. Onlar özləri də məsuliyyətə cəlb ediləcəklər. Hüquq-mühafizə orqanları bu məsələni araşdırır, materiallar toplanır. Bu videoları sosial şəbəkədə paylaşan şəxslər də məsuliyyətə cəlb ediləcəklər”.

□ “Yeni Müsavat”

girdə psixoloji problem hiss etməmişik, oxuduğu müddətdə başqa uşaqlara qarşı hər hansı neqativ hərəkət etməyib. Şagirdin özü və valideyni məktəbə dəvət olunub, rəhbərlik və psixoloq tərəfindən söhbət aparılıb. Şagirdin dediyinə görə, zarafat məqsədilə edib və çox peşmandır”.

Təhqir olunan yeniyetmə qızın nənəsi Cəmilə Hacıyeva isə Bakı

TV-yə bunları deyib: “Nəvəm ona nəse pis söz deyib. Sonra 3 qız yığıb onu söhbətə çağırıblar. Hadisə zamanı yanlarında bir oğlan da olub. O da qızları ayırmayıb. Nəvəmin başına bu oyunu açıblar. Başına yumurta vurublar, saçlarını kəsiblər”.

O əlavə edib ki, nəvəsi hadisədən sonra evə qayıdanda heç kimə heç nə deməyib: “Biz sonradan bu

hadisədən xəbər tutmuşuq. Nəvəmin başına oyun açanlar həm qohum, həm də qonşudurlar. Onun atası həmişə bizə gəlib-gedib. İki övladı var, erköyün və firon durlar. Başlarına nə gəlir edirlər. Həmin qızın bibisi Qala məktəbində direktor işləyib. Həmin qız çox fironluq edir, onunla bacarmırlar”.

“Bu videoya baxanda insan çox üzülür”.

Ailə, Qadın və Uşaq

Cənub zonası qızılca ilə bacarmır

“Bölgələrdə virus çoxalır, çünki peyvəndlərə inanmırlar, ona görə...” - pediatr

Cəlilabad rayonunda son on gün ərzində 83 nəfər qızılca virusuna yoluxub. “Report”un Muğan bürosunun məlumatına görə, noyabr ayından bugünədək yoluxma sayı 576 nəfər təşkil edir. Yoluxanlardan 18 yaşdan kiçiklər 379 nəfər, 18 yaşdan böyükler isə 197 nəfərdir. Hazırda aktiv xəstə sayı 83 nəfərdir. Xəstələrdən 1-i stasionar şəraitdə müalicə olunur. Qeyd edək ki, ötən gün 8 nəfər bu virusa yoluxub. Lənkəran rayonunda isə az yaşlı qız qızılcadan ölüb. Rayonun Veravul kənd sakini, 2018-ci il təvəllüdlü X.Qurbanlı yüksək hərarətlə Lənkəran Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına çatdırılıb.

Müayinə nəticəsində uşağa dəqiqləşdirilməmiş meninqoensefalit və qızılca diaqnozu qoyulub. Zəruri yardımlar göstərilərsə də, uşağın həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Qusarda isə 7-ci sinif şagirdi yüksək hərarətdən vəfat edib. Bu

barədə Qusar şəhər 4 nömrəli tam orta məktəb məlumat yayıb. Bildirilib ki, VII “A” sinfində təhsil alan Nəida Yarahmədova Namiqovna fevralın 17-də dünyasını dəyişib. İlkin ehtimala görə, N.Yarahmədova qızılca

xəstəliyi səbəbindən səhərinde yaranan ağırlaşma nəticəsində həyatını itirib.

Gəncədə isə 9 yaşlı qız xəstəxanada ölüb. Gədəbəy rayon sakini, 2014-cü il təvəllüdlü Ruqəyya Həsənova xəstəxanaya ağır vəziyyətdə gətirilib. Lakin hə-

kimlərin söylərinə baxmayaraq 9 yaşlı qız vəfat edib. R.Həsənovanın 20 gün əvvəl qızılcaya yoluxduğu bildirilir. İlkin məlumata görə, azyaşlı ağciyərlərinə su yığılmasından ölüb. Ölüm hadisəsi ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanları araşdırma

aparır. Son vaxtlar ölkədə yayılan qızılca sayında cənub bölgəsinin üstünlük təşkil etməsi nə ilə bağlıdır?

Tanınmış pediatr Vaqif Qarayev mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, qızılcanın epidemiya olaraq stabilləşməməsinin yeganə səbəbi peyvəndin tətbiq edilməməsidir: “Cənub bölgəsində peyvəndlərə inam çox azdır. Az qala hər gün saytlarda oxuyuruq - filan rayonda filan yaşlı uşaq qızılcadan öldü. Bütün hallarda da yazılır, həkimə gec müraciət olunub. Peyvənd elətdirmirlər, amma xəstə uşağı vaxtında həkimə çatdırmağa nə mane olur?! Həkimə gec müraciətin bir səbəbini deyim: yaşlı insanlarda bir fikir formalaşmış ki, qızılcalı uşağa iynə-dərman olmaz. Heç kim inciməsin, hara baxırsan cahillikdir. Peyvənd vurdurmamaq tibbin əleyhinə getməkdir! Həkimə müraciət etməmək cahillikdir. Bəzi yerlərdə hətta qızılcaya yoluxanlara bayram edirlər, qırmızı ge-

yindirirlər, amma müalicə etmirlər. Bu çox pis haldır. Hələ də o dövrə qalmışıq. Həmkarlarımdan dediyinə görə, bütün ölüm hadisələrində uşağın peyvənd olunmadığı məlum olub. Deməli, bölgələrdə peyvəndləmə zəif aparılır. Necə olur ki, qısa müddətdə məktəb yaşlı uşaqlar ensefalitdən ölür. Bu xəstəliklərin yoluxucu forması var, məsələn, virus meningiti deyirik. Axı bu, ölkədə yayılmayıb, onu diaqnozlaşdırmaq çox asandır. Xüsusi müayinə metodları, analizləri var. Vəziyyət çox narahatlıq doğurur. Rəsmilər vəziyyətin stabil olduğunu deyir, mediada isə hər gün ölüm xəbərləri yayılır. Yoluxanların sayı çoxalırsa, stabilləşmə yoxdur demək. Hər gün də virus çoxalmaqla davam edir. Bugünkü qızılcanın bir fərqli cəhəti var, böyükler yoluxur. Bu, xoşagəlməli hal deyil. Böyükler ağır keçirir. Ağırlaşmış virus ölüm verir. Yenə də deyirəm, peyvənddən başqa çarə yoxdur”.

□ **Afaq MİRAYIQ,** “Yeni Müsavat”

Yanvarın 15-də paytaxtın Binəqədi rayonunda yerləşən mebel sənədarədarlığında 10 nəfərin ölümü, 23 nəfərin müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alması ilə nəticələnən partlayış-yanğınla bağlı iki nəfər həbs olub.

Bunlar "Bakı Ağac Emalı" ASC-yə sahiblik edən Tağı İbrahimov və ASC-ni faktiki olaraq idarə edən Toğrul Rzayevdir.

"Qaynarinfo"-nın məlumatına görə, hazırda həbsdə olan Tağı İbrahimovun rəhbərlik etdiyi "Bakı Ağac Emalı" ASC-nin İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Baş İdarəsinə 195 min 354 manat 58 qəpik vergi borcu var. Onun banklara da kifayət qədər borcu yaranıb. Məlumatla görə, ASC Azərbaycan Beynəlxalq Bankının (ABB) girovluğunda olub. Şirkətin qanuni təmsilçisi isə Natiq Məmmədovun oğlu Əkbərovdur. Natiq Əkbərovun adı bir neçə il əvvəl də Vergilər Nazirliyi vergi borcuna görə ölkədən getmə hüququ məhdudlaşdırılmış hüquqi şəxslərin siyahısında olub. Hazırda da onun sözügedən borca görə ölkədən çıxışının məhdudlaşdırıldığı deyilir.

ASC-nin ilk qanuni təmsilçisi isə Həmid Kazım oğlu İbrahimov olub. Həmid İbrahimov Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sabiq sədri Nazim İbrahimovun yaxın qohumu olub və 2020-ci ildə dünyasını dəyişib. ASC isə Nazim İbrahimov komitə sədri olduğu ildən bir il sonra, yəni 2009-cu ildə Həmid İbrahimovun adına keçirilib.

Qeyd edək ki, ASC illər əvvəl "İBRA Holding"-in prezidenti

On nəfərin ölümünə görə həbs edilən biznesmenin külli miqdarda borcu var

Tağı İbrahimovun vergi ilə yanaşı banka da borcu yaranıb

Tağı İbrahimov tərəfindən özəlləşdirilib. Sexin təsisçisi Tağı İbrahimov və onun qardaşı, "Avesta" şirkətinin sabiq prezidenti Hacı İbrahim Nehrəmi olub.

Tağı İbrahimova məxsus səxdə baş verən dəhşətli partlayış-yanğından sonra müxtəlif versiyalar səsləndirilib.

sə də, istintaq ilkin olaraq bu qənaətə gəlib ki, hadisə taxta materialların emalı zamanı yaranmış taxta tozunun və kimyəvi tərkibli materialların buxar qarışığının təmizlənməməsi səbəbindən minimum konsentrasiya limitinin aşılması nəticəsində baş verib.

Bu barədə Baş Prokurorluq

ğün mətbuat xidməti məlumat yaymışdı.

Taxta tozunun və kimyəvi tərkibli materialların buxar qarışığının təmizlənməməsi səbəbindən minimum konsentrasiya limitinin aşılması nəticəsində baş vermiş partlayış-yanğın nəticəsində 10 nəfər şəxsin ölümünə, 23 nəfər şəxsin xəsarət almasına,

və informasiya texnologiyaları idarəsində araşdırılmaqdadır. Hazırda cinayət işinin istintaqı aparılır.

İstintaq zamanı toplanmış sübutlarla "Bakı Ağac Emalı" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarı və faktiki sahiblik edən vəzifəli şəxs Tağı İbrahimovun işinə laqeyd münasibət göstərərək xidməti vəzifələrini yerinə yetirməməsi, yəni müəssisədə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi işini düzgün təşkil etməməsi, yanğın təhlükəsizliyi ilə bağlı əvvəllər aşkar edilmiş ciddi qanun pozuntularının aradan qaldırılması üçün zəruri rəhbər tapşırıqlar vermədiyi üzə çıxıb.

ASC-ni faktiki olaraq idarə edən Toğrul Rzayevin isə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına cavabdeh şəxs kimi bu qaydaları pozması, yəni müəssisənin yanğın təhlükəsizliyinin, habelə yanar tullantıların və tozların təmizlənməsini təmin etməməsi səbəbindən baş vermiş partlayış-yanğın nəticəsində 10 nəfər şəxsin ölümünə, 23 nəfər şəxsin xəsarət almasına,

habelə ASC-nin və ətrafda olan daşınar-daşınmaz əmlaklara əhəmiyyətli maddi ziyan vurulmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

İş üzrə Tağı İbrahimov Cinayət Məcəlləsinin 314.3-cü (səhlənkarlıq, ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda), Toğrul Rzayev isə həmin məcəllənin 225.3-cü (yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozma, ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, istintaq orqanının vəsatəti, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə hər iki təqsirləndirilən şəxs barəsində həbs-qətimkan tədbirləri seçilib.

Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a bildirilib ki, istintaqın gedişi və nəticələri barədə ictimaiyyətə əlavə məlumatın verilməsi təmin ediləcək.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Mart bayramları gəlir - Azərbaycanda və xaricdə keçirmək necəyə başa gəlir?

Turizmçilər deyir ki, bu il xaricə üz tutanların sayında artım var

Novruz bayramı tətilinə sayılı günlər qalıb. Bayramla əlaqədar ardıcıl yeddi gün qeyri-ış günü olacaq. İstirahət günləri ilə bağlı turizm şirkətləri xüsusi turpaketlər hazırlayıb. Tətili bölgələrdə keçirmək istəyənlər indidən yerləri rezerv ediblər.

Turizm şirkətinin nümayəndəsi Fəriz Bəşirov deyib ki, qiymətlər ötən ilə nisbətən bahadır. Onun sözlərinə görə, hotellər üçün qiymətlər fərqlidir. Hələlik standart paketlər təklif edilsə də, bayramqabağı qiymətlər artacaq. Bayramı xaricdə keçirmək istəyənlər də indidən rezerv ediblər.

Turizmçilər deyir ki, bu il xaricə üz tutanların sayında artım var. Buna səbəb bəzi loqistikaların Azərbaycandan uçuş həyata keçirməsidir. Əvvəlcədən biletlər bron edənələr 200 manata Roma, Budapeşt və digər yerlərə səyahət edə biləcəklər.

Qeyd edək ki, hər ötən il xüsusən bayram günlərində xarici ölkələrə səfər edənlərin sayında artım müşahidə olunur. Əksəriyyət istirahətini bölgələrdə keçirməyə üstünlük verir, imkanı olanlar isə xarici ölkələrə üz tuturlar. Xüsusən də xarici ölkələr üçün turpaketlərdə endirimlərin olması insanların daha çox cəlb edir.

O ki qaldı bayram günlərinin

də xarici ölkələrdən gələn turistlərin sayına, qeyd edək ki, ötən ilin mart ayında Azərbaycana daha çox Rusiya vətəndaşları səfər etmişdi. Belə ki, mart ayında ölkəmizə 43 min nəfər rus turist gəlmişdi. 2022-ci ildə isə bu rəqəm cəmi 18 min nəfər, yəni 2,4 dəfə az idi.

Rusiyadan sonra ötən ilin mart ayında Azərbaycana ən çox insanın səfər etdiyi ikinci ölkə Türkiyə olub. Belə ki, Türkiyədən Azərbaycana səfər edənlərin sayı 30 min 400 nə-

fər olub. 2022-ci ilə müqayisədə bu, 25 faiz artım deməkdir.

Adətən Novruz bayramında Azərbaycana turistlər daha çox İrandan gəlirdi. Lakin ötən ilin martında İrandan cəmi 12 min nəfər turist Azərbaycana gəlmişdi.

Ümumilikdə isə ötən ilin mart ayında Azərbaycana 136 min 505 nəfər xarici ölkə vətəndaşı səfər edib.

Onu da qeyd edək ki, bu il Ramazan ayı martın 11-dən start götürəcək. Ekspertlər qeyd edir ki, bu amil həm yerli

turistlərin, həm də müsəlman ölkələrindən gələn turistlərin sayına qismən də olsa təsir göstərəcək. Çünki məlum məsələdir ki, adətən inancılı insanlar Ramazan ayı boyunca uzaq səfərlərə çıxmaqdan çəkinir, istirahətini daha çox öz evində qeyd etməyə çalışır.

Bes qarşıdan gələn Novruz bayramı günlərində vəziyyət necə olacaq? Qiymətlərdə ciddi artım gözlənilirmi?

Turizm eksperti Ceyhun Aşurov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışır: "Məlum

olduğu kimi, Novruz bayramı zamanı bir həftəyə yaxın qeyri-ış günü var. Hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də istirahət günlərində əhəlinin bir qismi regionlara üz tutacaq. Əlbəttə ki, bu da təbii olaraq hotel, bölgələrdəki fərdi evlərin qiymətinə təsir edəcək. Lakin biz eyni zamanda Doha, Səudiyyə Ərəbistanı, Dubaya və digər bəzi istiqamətlərdə sərfəli tur paketləri ilə bağlı reklamlar qarşılaşıq. Artıq "AZAL" da qiymətlərin optimallaşdırılması ilə bağlı müəyyən siyasət yeridir. Həmçinin Gürcüstan, Türkiyə, xüsusən də İstanbul şəhəri istiqamətində sərfəli təkliflər edilir. Bu o deməkdir ki, bayram günlərində istirahət günlərini dəyərləndirmək üçün xaricə üz tutanların sayında artım olacaq. Ümumiyyətlə, ildən-ildə xaricə getmə bazarının bərpa olunduğunu görürük. Məsələn, 2019-cu ildə Azərbaycandan 5 milyondan çox insan xaricə getmişdisə, 2022-2023-cü illərdə bu say təxminən 2 milyon aralığında olub. Baxmayaraq ki, xarici turizm bazarında da qiymətlərin qalxması var, amma burada əsas faktor nəqliyyatın, təyyarə biletlərinin qiymətidir. Hansı istiqamətə endirimlər tətbiq olunursa, daha çox o istiqamətə turistlər axın edir və xaricə getməyə ciddi təsir edir. Bu amil istər Azərbaycandan xaricə gedən, istərsə də xaricdən Azərbaycana gələn insanların sayına təsir edəcək.

Lakin qeyd edim ki, Novruz bayramı ərəfəsi Ramazan ayına düşür. Məlum olduğu kimi, Ramazan ayında inancılı insanlar müəyyən qədər səfərlərini təxirə salır. Yeni istənilən mü-

səlman ölkəsində, o cümlədən Azərbaycanda inancılı şəxslər daha çox öz məkanlarını tərk etmədən istirahət etməyə çalışırlar. Bu faktor öz təsirini ciddi şəkildə göstərəcək. Mən düşünürəm ki, ciddi qiymət artımı olacaq. Amma istənilən halda qiymət artımı mümkündür.

Adətən əvvəlcədən bayram paketləri hazırlanır. Məsələn, artıq indidən Novruz bayramı paketləri satılır, istər xaricə, istərsə də daxili turistlər üçün. Turpaketlərini indidən alanlar üçün müəyyən endirimlər əldə etmək imkanı olur. Artıq bayram günlərində yerlər dolmuş olur və az miqdarda boş qalan yerlərin də qiymətləri daha baha olur.

O ki qaldı qiymətlərə, bu tam seçim məsələsidir. Məsələn, bir nəfərin bir günlük istirahəti əgər 200 manata başa gəlsə, bir həftəlik xərc 1500 manat civarında olacaq. Əlbəttə ki, burada kənd evlərinin, villaların qiymətləri hotellərlə müqayisədə daha sərfəlidir. Tutaq ki, hotellərdə 4 nəfərlik bir ailə 2 otaq və yaxud bir deluxe otaq götürmək məcburiyyətindədirsə, onun qiyməti səhər yeməyi və digər xidmət qiymətləri daxil, daha baha olur. Elə insanlar da var ki, qiymətlərin necəliyindən asılı olmayaraq, bölgələrdə hotellərdə qalmağa və yaxud xarici ölkələrə getməyə üstünlük verir. Kütləvi götürüldükdə isə insanların əksəriyyəti ölkə daxilində istirahət etməyə çalışır. Çünki qiymətlər nə qədər baha olsa da, uyğun qiymətə olan məkanları tapmaq olur".

□ **Xəlilə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Dünyada inflyasiyaya qarşı mübarizə aparən mərkəz banklar faiz dərəcələrini görünməmiş yüksək həddə çatdırıblar. Bu, həmçinin Ukraynada kənd təsərrüfatı işğalçı müharibənin yaratdığı problemlər dünyada investisiyaların azalmasına gətirib çıxarıb. 2022-ci ildə dünyada birbaşa xarici investisiyaların həcmi 12,4 faiz azalaraq 1,3 trilyon dollar olub. Bunun əlavə, səbəb kimi enerji qiymətlərinin yüksək olması, tənəzzül riskləri, eləcə də bir çox ölkələrdə borc yükü göstərilir.

2022-ci ildə inkişaf etmiş ölkələrə birbaşa xarici investisiya axını 37 faiz azalaraq 378 milyard dollar təşkil edib. Investisiya axınının azalması maliyyə bazarlarındakı qeyri-müəyyənlik və stimül paketlərinin ləğvi ilə izah olunur. Bununla belə, inkişaf etməkdə olan ölkələrə xarici investisiya axını 4 faiz artaraq rekord həddə - 916 milyard dollara çatıb. Beləliklə, dünyanın birbaşa xarici investisiyalarının üçdə ikisinə qədər inkişaf etməkdə olan ölkələrin payına düşüb.

2022-ci ildə Azərbaycan xarici investisiyaların artdığı ölkələrdən olub. Mərkəzi Bankın məlumatına əsasən, hesabat dövründə ölkəyə yatırılan birbaşa xarici investisiyaların həcmi 30,9 faiz artmaqla 6 milyard 276 milyon dollar təşkil edib.

2023-cü ilin yekunu üzrə göstərici hələ açıqlanmasa da, 9 aylıq vəziyyət məlumdur: ötən yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb edilmiş birbaşa xarici investisiyaların həcmi 4 milyard 372,2 milyon dollar təşkil edib. Mərkəzi Bankın açıqladığı məlumata əsasən, bu göstəricinin həcmi 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,5 faiz və ya 205,6 milyon dollar azalıb. Belə ki, 2022-ci ilin müvafiq dövründə Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb edilmiş birbaşa xarici investisiyaların həcmi 4 milyard 577,8 milyon dollar təşkil etmişdi.

Doqquz ayda ölkəyə gələn xarici birbaşa investisiyanın 3 milyard 461,3 milyon dolları neft-qaz sektoruna, 910,9 milyon dolları qeyri-neft-qaz sektoruna yönəlib. Halbuki 2022-ci ilin eyni dövründə qeyri-neft-qaz sektoruna cəlb olunmuş birbaşa investisiyaların ümumi məbləği 2,4 dəfə artaraq 1,4 milyard dollar olmuşdu. 2022-ci ilin yekununda qeyri-neft-qaz sektoruna yatırılan xarici

Xaricdən pul(lu) tapıb gətirmək kimi çətin iş - necə edək?

Ekspert: "Rəqabət Məcəlləsinin işlək mexanizmi yaradılmalıdır ki..."

birbaşa investisiyalar 2,3 dəfə artaraq 1,8 milyard dollar olub.

Rəsmi statistikadan aydın olur ki, xarici investisiyaların azalması nəticəsində daxili maliyyələşmənin, əsasən dövlət yatırımları hesabına artması müşahidə olunur. Belə ki, 2023-cü ildə Azərbaycanda əsas kapitala 20 milyard 296,6 milyon manat məbləğində, yaxud 2022-ci ilə müqayisədə 9,8 faiz çox vəsait yönəldilib. İl ərzində neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 10,9 faiz, qeyri-neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 9,3 faiz artıb. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 16 milyard 411,5 milyon manatını və ya 80,9 faizini daxili vəsaitlər təşkil edib. Əvvəlki ildə bu göstərici ümumi kapital qoyuluşunun 80,6 faizini təşkil edərək 14 milyard 718,9 milyon manat olmuşdu.

2023-cü ildə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin ümumi dəyərində müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri 48,5 faiz, büdcə vəsaitləri 36,6 faiz, əhəlinin şəxsi vəsaitləri 5,9 faiz, bank kreditləri 3,0 faiz, sair vəsaitlər isə 6,0 faiz təşkil edib. 2022-ci ildə büdcə vəsaitlərinin ümumi kapital qoyuluşunda payı 36,4 faiz təşkil etmişdi. Həcm ifadəsində müqayisə etsək, 2022-ci ildə ölkə iqtisadiyyatına yatırılan 18 milyard 272,3 milyon manatın 6 milyard

651,1 milyon manatı, 2023-cü ildə isə 20 milyard 296,6 milyon manatın 7 milyard 428,6 milyon manatı birbaşa dövlət büdcəsindən ayrılıb.

2024-cü ilin yanvar ayında isə əsas kapitala 1 milyard 553,0 milyon manat məbləğində, yaxud əvvəlki ilin yanvar ayı ilə müqayisədə 37,4 faiz çox vəsait yönəldilib. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 44,5 faiz, qeyri-neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 34,1 faiz artıb. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 1 milyard 284,3 milyon manatını və ya 82,7 faizini daxili vəsaitlər təşkil edib. Göründüyü kimi, daxili vəsaitlərin iqtisadiyyata kapital qoyuluşlarında payı sürətlə artır. Bu isə dövlətin xarici investisiyalara ehtiyacının böyük olduğu indiki dövrdə heç də arzuolunan proses deyil.

Azərbaycanın xarici investisiya ehtiyacları barədə Prezident İlham Əliyev andiçmə mərasimində etdiyi çıxışında danışdı: "Müstəqillik dövründə əhalimiz 3 milyon artıb və artan əhalisi olan ölkələrdə işsizlik bir qayda olaraq ciddi problemdir, o cümlədən bizim üçün. Biz hər il 10 minlərlə yeni iş yeri yaratmalıyıq. Bunun üçün, əlbəttə ki, daxili resurslar kifayət deyil. Xarici sərmayəyə ehtiyac var və iqtisadi islahatlar, o cümlədən biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, rəqabətlə bağlı, inhisarçılığa

qarşı olan tədbirlər bu biznes mühitini yaxşılaşdıracaq. Əlbəttə ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bizim iqtisadi inkişafımızın yeni bir dayaq nöqtəsi olacaqdır. O bölgələrdə həm kənd təsərrüfatı, həm bərpaulunan enerji ilə bağlı layihələr, turizm layihələri qeyri-neft sektoruna böyük dəstək verəcəkdir".

Prezidentin andiçmə mərasimindəki çıxışından aydın olur ki, xarici investorlar Azərbaycanın bərpaulunan enerji istehsalı layihələrinə investisiya yatırmağa böyük həvə göstərirlər və bu sahədə dövlət qoyuluşuna ehtiyac qalır: "Onu da bildirməliyəm ki, bütün bu layihələr xarici investorlar tərəfindən icra edilir və ediləcək. Əgər belə etmək mümkündürsə, biz indi xarici investorların rəqabət prosesini də görürük. Çünki o qədər çox ölkə Azərbaycanda bu sahəyə vəsait qoymaq istəyir ki, bizim bu qədər imkanımız hələ ki yoxdur".

Bu o deməkdir ki, hökumət qarşısında duran əsas vəzifə xarici investorları qeyri-enerji layihələrinə cəlb etməkdir. Bu baxımdan hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərə xarici investorların cəlbə istiqamətində fəal iş aparıldığı bildirilir. Bu ərazilərdə işləmək istəyəcək həm yerli, həm xarici investorlar üçün çoxşaxəli imtiyaz və güzəştlər müəyyən olunub. Lakin Azərbaycan iqtisadiyyatı

yalnız azad olunan ərazilər üzərində inkişaf edə bilməz. Bu isə digər ərazilərə də investisiyaların cəlb olunmasının təmin edilməsini, bütünlükdə ölkə üçün keçərliliyi olan stimullaşdırıcı qaydaların, normaların təbiiqini zəruri edir.

Xatırladaq ki, Prezident İ.Əliyev Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində bir sıra xarici şirkətlərin, maliyyə qurumlarının rəhbərləri ilə fərdi görüşlər keçirib. Almaniyanın Şərqi Biznes Assosiasiyasının icraçı direktoru Mixael Harmsla görüşdə verilən məlumata görə, alman iş adamlarının Azərbaycanda nəqliyyat, logistika, sənaye, bərpaulunan enerji və digər sahələrdə marağı olan şirkətlərin nümayəndələri bu ay ərzində ölkəmi zə səfəri baş tutacaq. Bu, indiyədək həm təmsilçilik, həm də say baxımından iş adamlarının ən böyük nümayəndə heyəti olacaq.

İtaliyanın "Leonardo" şirkətinin baş həmdirektoru Lorenzo Marianini ilə görüşdə Azərbaycanla şirkət arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən kibertəhlükəsizlik və kosmik sahələrdə, eyni zamanda SOCAR ilə "Leonardo" şirkəti arasında əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Fevralın 20-də Bakıda səfərdə olan Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının energetika nazirinin neft və qaz texniki və tənzimləmə məsələləri üzrə müavini Məcid bin Hindi Aluteibi iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovla görüşüb. Nazirin X sosial şəbəkəsindəki paylaşımından aydın olur ki, görüşdə Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında investisiyaların təşviqi, bərpaulunan enerji və sənaye sahəsində birgə fəaliyyətin genişləndirilməsi imkanları müzakirə edilib.

Bundan əlavə, İqtisadiyyat Nazirliyinə məxsus "Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti" ASC və Türkiyənin "Gürok Group" şirkətlər

qrupu arasında Azərbaycanla və xaricdə qida və içki istehsalçılarının tələbatını qarşılamaq məqsədilə ölkədə şüşə taraların istehsalı zavodunun tikilməsi imkanlarının araşdırılmasına dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

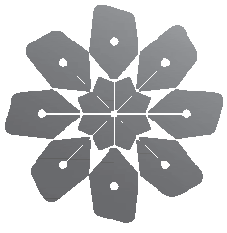
Əlbəttə, bunlar ayrı-ayrı layihələrdir. Azərbaycan iqtisadiyyatının əksər sahələrinə investisiyalara çox böyük ehtiyac var.

İqtisadçı-ekspert Eldəniz Əmirovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-enerji sektorunda investisiyalar üçün potensial kifayət qədər yüksəkdir:

"Bu potensialın reallaşması üçün qəbul olunmuş Rəqabət Məcəlləsinin tam işlək mexanizmi qurulmalıdır ki, sağlam rəqabət mühiti formalaşsın. Belə rəqabətli mühit də investisiya mühitini investorlar üçün cəlbəedici hala gətirə bilər. Bundan başqa, manatın məzənnəsi də investisiya mühitinə mənfi təsir göstərən amillərdəndir. Güclü manat ixrac potensialının sıxılması deməkdir. Hazırda investisiya mühitinə mənfi təsir göstərən daha bir amil quru sərhədlərin bağlı olmasıdır. Həllədiyi olmasa da, bu amilin də investisiya mühitinə təsiri var".

Ekspert hesab edir ki, Azərbaycan hökuməti xarici investisiyanı yeraltı və yerüstü sərvətlərin birbaşa xarici bazarlara çıxarılmasına deyil, hazır məhsulun ixracına yönəltməyi qarşıya məqsəd qoymalıdır: "Biz xammal ixracatçısı rolundan çıxmağı, hazır məhsul satıcısı rolunu qazanmağı hədəfləməliyik. Bu, iqtisadiyyatın dayanıqlı inkişafını təmin edəcək yeganə yoldur. Bu baxımdan, investorlara mümkün investisiya layihələri konkret hədəflərlə birlikdə təklif olunmalıdır. Biz dəqiq deməliyik ki, ehtiyacımız əlavə dəyər yaradan layihələrdir".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Dövlətçilik, tarix, mədəniyyət

YENİ ÜSAVAT
N 33 (8406) 21 fevral 2024

Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

Hər il fevral ayının 23-ü yaxınlaşanda Azərbaycan cəmiyyətində müzakirələr başlayır. Belə ki, cəmiyyətimizdə hələ də bu təqvim bayram kimi qeyd edənələr var. Təbii ki, böyük əksəriyyət bu məsələyə qarşı çıxır və qeyd edirlər ki, SSRİ dövründə sovet ordusunun və hərbi dəniz donanmasının yaranması ilə bağlı qeyd edilən 23 fevral “kişilər günü”, “ordu günü” bayramını qeyd etmək şəhidlərimizin ruhuna təhqirdir, milli-mənəviyyatımıza tamamilə ziddir.

Onu da qeyd edək ki, 23 fevrala bağlı hələ də bir sıra restoranlar, şirkətlər xüsusi endirimlər təklif edir, kampaniyalar keçirir. Bugünlərdə Xalq artisti Eyyub Yaqubovun 23 fevralda keçiriləcək konsertinin afişasında “kişilər günü” şüarı var idi. İctimai qınaqdan sonra ifaçı həmin şüarın təşkilatçılar tərəfindən salındığını bildirdi.

Xatırladaq ki, fevralın 23-ü keçmiş SSRİ-də ordu günü kimi qeyd olunurdu. Həmin gün Bakıdan Vladivostoka, Kalininqraddan Daşkəndə qədər nəhəng sovet ölkəsinin vətəndaşları bir-birini təbrik edirdilər. Bu bayramın tarixi 1918-ci ilin 23 fevralında baş verən hadisələrlə bağlıdır. Həmin tarixdə yenidən formalaşmaqda olan Qırmızı Qvardiya hissələri (gələcək Qırmızı Ordu) Pskov yaxınlığında almanlarla üz-üzə gəlmişdi. Qırmızı Qvardiya ilk dəfə iştirak etdiyi döyüşdə almanların

hücumunu müvəffəqiyyətlə dəf edə bilmişdi. Məhz bu ilk qələbədən sonra - 1923-cü ildə Sovet İttifaqı qurulduqda 23 fevralı Qırmızı Ordunun yaranması kimi qeyd etməyə başladılar.

1923-1946-cı illərdə 23 fevral tarixi Qırmızı Ordu və Donanma Günü, 1946-1993-cü illərdə isə Sovet Ordusu və Hərbi Dəniz Donanması Günü kimi qeyd olunmağa başladı.

Sovet İttifaqının dağılmasından sonra müttəfiq respublikaların əksəriyyəti öz milli ordu gününü qeyd etməyə başlasa da, bəzi ölkələr sovet ənənəsini qoruyub-saxladılar. Belə ki, bu tarix Rusiyada “Vətən Müdafiəçiləri Günü” adı ilə dövlət bayramıdır.

Bundan başqa, Belarus, Qırğızıstan və Tacikistan da 23 fevralı qeyri-iş günü kimi rəsmi səviyyədə qeyd edir. Bəs hələ də cəmiyyətimizdə 23 fevral tarixinin kişilər günü

“Nəinki 23 fevralın, ordu gününün də kişilər bayramına aidiyyəti yoxdur...”

Bəziləri bildirir ki, hələ də 8 mart qeyd edilirsə, niyə 23 fevral unudulsun?

olaraq qeyd olunması nə dərəcədə doğrudur?

Millət vəkili Fazil Mustafanın mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib: “Əlbəttə ki, bu günün bu formada qeyd olunması yanlışdır və sadəcə, aldatma xarakteri daşıyır. İnsanların bilgisizliyindən istifadə edib, bunu kişilər günü kimi təqdim edirlər. Ümumiyyətlə, ordu günü və kişilər gününü eyniləşdirmək doğru deyil. Yeni belə bir gün adı da ümumiyyətlə icad etməyə ehtiyac yoxdur. Doğrudur, qadınlar günü ilə bağlı tarix müəyyən edilib və bu da qadın hüquqlarına diqqət çəkmək üçündür.

Məlum olduğu kimi, qadın hüquqlarının pozulması bəşər tarixində ən ciddi problem olaraq həmişə aktuallığını qoruyub. Lakin “kişilər günü” nə deməkdir? Kişinin də günü olur? Belə bir yanaşma doğru deyil. Heç “ordu günü”nü də bununla qarşılaşdırmaq doğru deyil. Bu tarixin ideoloji mənası, sadəcə, sovet ordusunun yaranması ilə bağlıdır. Bunu da cəmiyyətdə ona görə rahatlıqla qəbul edə bilərlər ki, insanlar heç nəyin mahiyyətini araşdırmadan ona doğru gedirlər.

Hesab edə bilərik ki, bu məsələni çox da xatırladıq, diqqətçəkən bir amilə çevirmək

doğru deyil. Müxtəlif formalarda təbliğat aparıla bilər, amma mahiyyəti tamamilə Azərbaycana uyğun olmayan, keçmiş SSR-dən qalan bir mirasın yaşam məsələsidir. Əslində böyük əksəriyyət bu günü şüurlu şəkildə yaşatmır, sadəcə, kimsə təlqin edib ki, belə bir “kişilər günü” var. Kişilik ömür boyu olur, hansısa gün üzərində formalaşmır”.

Azad Vətən Partiyasının (AzVP) sədri Akif Nağı isə qeyd edib: “Tarixi baxımdan məsələyə baxsaq 23 fevral Azərbaycan üçün heç nə demək deyil, sadəcə, Rusiyanın tarixinə aid olan məsələ

ədir. Rusiyanın Qırmızı Ordusu yarananda Azərbaycanla Rusiya formal olaraq heç bir yerdə deyildi. Beləliklə, bu bizə tamamilə yad məsələdir. Sadəcə, sovet dövründə insanların beyninə, şüuruna yeritdilər ki, həmin günü qeyd etsinlər. Bu baxımdan qətiyyətlə bizə uyğun deyil, tamamilə imtina olunmalıdır. Bu məsələnin heç bir məntiqi yoxdur.

Digər tərəfdən, Azərbaycan 30 ildən çoxdur ki, siyasi baxımdan müstəqil bir dövlətdir. Nə üçün Azərbaycanı öz müstəmləkəsinə çevirən, işğal edən imperiyadan qalma hansısa tarixləri qeyd etməliyik? Təkcə bu tarix deyil, ümumiyyətlə, sovet imperiyasını xatırladan bütün tarixlər aradan qaldırılmalıdır.

Bəziləri bildirir ki, necə ki, qadınlar hələ də 8 mart bayramını qeyd edir, eləcə də 23 fevral “kişilər günü”nü də qeyd etmək olar. Qadınlar in-cə məxluqdur, onlar bu tarixdən imtina etmək istəməzlər, amma hesab edə bilərik ki, imtina etməlidirlər. Çünki Azərbaycanın Tomris, Sara xatun kimi qadınları olub, bu qadınlarla fəxr edilməli, onlarla bağlı hansısa bir tarix qeyd olunmalı, ortaya çıxarılmalıdır”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

“Evlilik ömrü qısaldır” iddiasına reaksiya

Psixoloq Vəfa Rəşidova: “Əslində evlilik çox gözəl haldır, amma...”

Bineyi-qədimdən insanlar uzunömürlü olmağa çalışıblar. Bunun qeyri-irsi (genetik) yollarını arayıblar. Eyni zamanda uzunömürlü insanların həyat tərz, qidalanması, yaşadığı mühitlə maraqlanıblar. Hazırda tibbdə bu problemlə gerontologiya elmi məşğul olub.

Bu arada ABŞ sakini Jenni Libertini 109 yaşını qeyd edib. Qadının rəfiqəsi isə iddia edib ki, Libertinin uzun yaşamasının sirri ərinin olmasıdır. “30 ildir boşanıb, heç bir stressi yoxdur”. Və əlavə edib: “Qadınları qocaldan evlilikdir”.

Bəs doğrudanmı evlilik ömrü qısaldan amildir?

İngilərə alimlərinin araşdırmalarına görə, evlilik kişilərin ömrünü uzadır, qadınların isə ömrünü qısaldır. Belə ki, London İqtisadiyyat Məktəbində çalışan davranış elmləri üzrə mütəxəssis Paul Dolanın son araşdırmasına görə, ən xoşbəxt və ən uzunömürlü qadınlar subay və uşaqsız qadınlardır.

Paul Dolanın fikrincə, kişilər evlilikdən daha çox faydalanır, çünki bu, həyatlarına nizam gətirir. Belə ki, evli kişilər

daha yaxşı qidalanırlar, daha az risk alır və daha çox pul qazanırlar.

Bundan əlavə, evli kişilərdə tənhalıq, çarəsizlik kimi mənfi hisslər olmadığı üçün həyat keyfiyyətini aşağı salan stress və digər psixoloji problemlərdən uzaq olurlar.

Dolan deyir ki, evlilikdə ən çox məyus olanlar qadınlardır. Xüsusilə uşaqların gəlişi ilə gələn əlavə məsuliyyətlər qadınları daha stressli həyata sürükləyir. Subay qadınlar isə özlərini təkmilləşdi-

rəcə və stressi azaldacaq fəaliyyətlərə daha çox vaxt ayıra bilərlər.

Mövzu ilə bağlı tanınmış psixoloq Vəfa Rəşidova “Yeni Müsavat”-a danışıb: “Evliliyi qurarkən baxmaq lazımdır ki, sən bu evlilikdən hansı gözlənti var idi. Bəlkə bəzi insanlar düşünür ki, evlilikdə hər gün “toy-bayram” olur? Bu cür düşünən insan ailə quranda artıq özünü qocalmış hiss edə bilər, çünki gözləntiləri özünü doğrultmur.

Və yaxud elə insanlar var ki, onlar ümumiyyətlə ailə üçün yaranmayıblar, onlar tək yaşamalıdırlar. Ola bilər ki, hekayədə təsvir olunan qadının həyatı elə onlara aiddir.

İlk öncə ona baxmalıyıq ki, evlilik anlayışını necə anlayırıq, yalnız bundan sonra hansısa fikir bildirə bilərik. Əgər burada sevgidən daha çox kin-küdurət, neqativlik olur. Ona görə də insanlara tövsiyə edilir ki, evlənərkən az da olsa bir-birinə qarşı sevgi olsun və sonra hörmətdən bu sevgi daha da böyüsün. Bu gün bu məsələyə diqqət edən yoxdur, əksinə, evliliyə “hesab-kitab” kimi baxanlar çoxdur. Əlbəttə ki, evliliyə bu

Bir çox ailələrdə bəzən qarşı tərəfi çox böyük görürlər, həmin evliliklər insanı qocaldır. Çünki insanın şəxsi, sosial həyatı olmur, qarşıdakı insana görə öz sevdiklərindən, məşğuliyyətlərindən keçir, özünü unudur, özündən keçir, əlbəttə ki, bu evliliklər insanı qocaldır.

Əslində evlilik çox gözəl haldır. Amma əgər sən o evliliyi gözəlləşdirə bilmirsənsə, həddən artıq fədakarsansa, sağlamlığın gedirsə, bu artıq evliliklə deyil, özünü tükəndirməklə bağlıdır. Nəticədə həmin insanlarda həyata nifrət yaranır, ailədə söz-söhbətlər qızıışmağa başlayır və məsələ boşanmağa qədər gedib çıxır.

Evlilik ilk öncə sağlamlığın təməli, başlanğıcı deməkdir. Belə ki, evlilikdə seksual həyat daha intensiv olduğuna görə insan daha cavan qalır. Amma sevgisiz qurulan ailədə artıq sağlamlıqdan söhbət gedə bilməz. Çünki burada sevgidən daha çox kin-küdurət, neqativlik olur. Ona görə də insanlara tövsiyə edilir ki, evlənərkən az da olsa bir-birinə qarşı sevgi olsun və sonra hörmətdən bu sevgi daha da böyüsün. Bu gün bu məsələyə diqqət edən yoxdur, əksinə, evliliyə “hesab-kitab” kimi baxanlar çoxdur. Əlbəttə ki, evliliyə bu

cür fikirlə yanaşan insanların sağlamlıqlarına pis təsir edəcək. Ümumiyyətlə, bu cür münasibətlərin təməlinə bir xəstəlik dayanır.

O ki qaldı tənhalığın mənfi və müsbət tərəflərinə, bu, məsuliyyətlə bağlı ola bilər. Belə ki, tənhalıq bir yerdə qədər möhtəşəmdir, insana zövq verir, amma insan artıq yaşlaşanda tənha qala bilmir, qorxuları başlayır. Xeyli sayda insan var ki, həyat yoldaşı, övladları yanında, amma yaşlıqla əlaqədar evdə tək qala bilmir, qorxur, stress, həyəcan, təşviş keçirir. Beləliklə, yaşlandıqca, ortaya müəyyən problemlər çıxdıqca tənhalığın “dadi-duzu” qalmır.

Tənhalığın müsbət tərəfi budur ki, insanın məsuliyyəti az olur. Məsələn, ailə, övlad, büdcə məsuliyyəti ağır olur. Amma evlilikdən sonra bu məsuliyyət artır və buna normal yanaşmaq lazımdır. Bu məsuliyyət qarşılıqlı olan insan nə yorulur, nə də tənhalıq axtarır, çünki bərabərlik olur. Amma təəssüf ki, bu gün bir çox ailələrdə qeyd olunan bu bərabərlik yoxdur. Ona görə də insanlar düşünür ki, evlilik insanı qocaldır. Sadəcə, bir daha qeyd edərim ki, evliliyi gözəl yaşamaq lazımdır”.

Xəlidə GƏRAY
“Yeni Müsavat”

ÜSAVAT

Son səhifə

N 33 (8406) 21 fevral 2024

Baydenin əcdadı cinayətkar olub

Ağ Evin hazırkı rəhbəri Co Baydenin uzaq qohumu 160 il əvvəl Amerika Vətəndaş müharibəsi zamanı orduda bığaqlanan və adam öldürməyə cəhdə və hərbi nizam-intizamı pozmaqda günahlandırılan Amerika prezidenti Abraham Linkoln tərəfindən əfv edilib.

Bu barədə arxiv sənədlərinə istinadən məlumat yayılıb. "Sənədlər göstərir ki, Abraham Linkoln Baydenin ulu babasını əfv edib", - məlumatda bildirilir.

ABŞ Milli Arxivinin qeydlərinə görə, 21 mart 1864-cü ildə Virciniya ştatında Beverli-Ford düşərgəsində Amerika Vətəndaş müharibəsinin qızgın vaxtında Baydenin ulu babası olan Mozes Robinett ilə başqa bir mülki şəxs Con Aleksander arasında dava baş verib. Hadisə nəticəsində Aleksandr bıçaqlanıb, Robinett isə adam öldürməyə cəhdə ittiham edilərək Florida ştatı yaxınlığındakı adalardan birində həbsxanaya göndərilib. O, qətlə cəhddən əlavə, hərbi intizamı pozmaqda da ittiham olunub.

Silkələnərək özünü qardan təmizləyən avtomobil təqdim olundu

Çinin "NIO" şirkətinin istehsal etdiyi ET9 minik avtomobili itlər və digər heyvanlar kimi silkələnərək, özünü qardan təmizləyəcək. Bununla bağlı şirkət video paylaşılıb. "NIO" gələcək flaqman elektrik ET9 minik avtomobilinə gövdəsi ilə silkələnmə hərəkətləri etmək funksiyası əlavə edib ki, bu da ona qarlı şəraitdə park edilərkən yığılmış qarın böyük hissəsini təmizləməyə kömək edəcək.

"NIO" ET9 brendin premium modeli olmalıdır. Bu sedanın qiyməti 112 min dollardan (190,4 min manat - red.) başlayacaq. Seriya avtomobillərinin tədarükü gələn ildən tez başlamayaacaq.

ABŞ sakinlərindən eksperimental meymunlar üçün şəhər tikmək planına etiraz

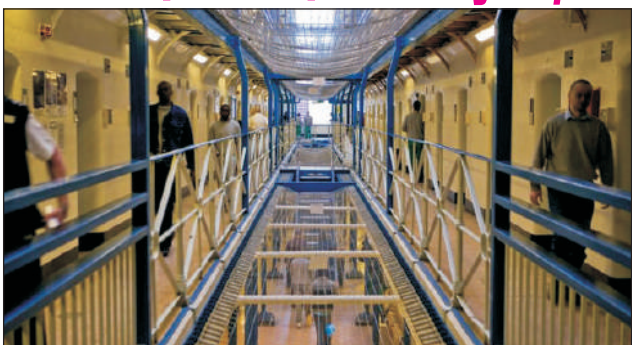

ABŞ sakinləri eksperimental meymunlar üçün şəhər tikmək planına qarşı etiraz edirlər. Qeyd olunub ki, "Safer Human Medicine" şirkəti bu yaxınlarda ABŞ-ın Corciya ştatında tibbi tədqiqatlar məqsədi ilə meymun yetişdirmək üçün şəhərcik tikmək barədə icazə alıb.

Plana əsasən, əczaçılıq şirkətlərinə, universitetlərə və laboratoriyalara satılmaq üçün Corciya ştatının cənub-qərbindəki Beynric şəhəri kənarında yerləşən 200 hektarlıq ərazidə 30 min uzunquyruqlu makaka yetişdiriləcək. Yerli sakinlər və heyvan haqları üzrə fəallar meymun şəhərciyinin yaradılmasına qəti etiraz edərək bildiriblər ki, primatların tibbi müayinə üçün yetişdirilməsi qəddarlıqdır və növlər arasındakı fərqlərə görə insanlar üçün yeni müalicə üsullarının işlənilməsi üçün hazırlanmasında səmərəsizdir.

Qeyd edək ki, heyvanlar üzərində həyata keçirilən tibbi sınaqların böyük əksəriyyəti gemiricilər üzərində aparılır.

Niderlandda cinayətkarlar həbsxanada cəzalarını çəkmək üçün növbə gözləyirlər

Niderlandda penitensiar müəssisələrdə kadr çatışmazlığı səbəbindən 1,8 minə yaxın məhkum həqiqi cəzasını çəkmək üçün öz növbəsini gözləyir.

Bu barədə Krallığın Hüquqi Müdafiə naziri Frank Veervind parlamentdə bildirib.

O izah edib ki, ölkədə kifayət qədər həbsxana kameraları var, lakin bəzi kameralardan istifadə etmək mümkün deyil, çünki onlara xidmət edən personal yoxdur. Kadr çatışmazlığı səbəbindən nazir 2023-cü ilin sonunda kameraların yalnız polis tərəfindən məhkum edilmiş şəxslərə, habelə istintaq təcridxanasında olanlara ayrılmasını əmr edib.

Cinayəti törətdiyini etiraf edib mühakimə olunanlar hələlik həbsxanaya düşməyəcəklər. Nazirin sözlərinə görə, belə tədbirlər nəticəsində azadlıqda qalaraq həbsxanaya göndərilməyi gözləyən məhkumların sayı artır. Veervind etiraf edib ki, bu vəziyyətin nə qədər davam edəcəyini bilmir. Nazir əlavə edib ki, kadr çatışmazlığı bütün cəmiyyətə təsir edir və hazırda insanları penitensiar müəssisələrdə işləməyə cəlb etmək və onları orada saxlamaq üçün tədbirlər müzakirə olunur.

Rusiyada qadının çantasından yüzlərlə insan embrionu tapılıb

Rusiyanın Leningrad vilayətindəki İvanqorod kəndi məntəqəsində Estoniyadan gələn qadının çantasından yüzlərlə insan embrionu tapılıb. Məlumatla görə, Kingisepp gömrük işçiləri qadının baqajını skanerədən keçirərkən qeyri-adi yük aşkar ediblər. Ekranada insan embrionlarının konturlarını görənolər, yumşaq desək, təəccübləniblər və dərhal yoxlamaya başlayıblar. Çantamı açanda ümumi çəkisi 4,3 kiloqram olan bir neçə yüz plastik mulyaj olan paketlər görüblər. Hər nüsxənin üzərində "Oyuncaq deyil" yazısı olub.

Xanım izah edib ki, heç bir cinayət törətməyi planlaşdırmır, sadəcə olaraq, üçüncü şəxslərin xahişini yerinə yetirir. Buna baxmayaraq, onun barəsində "Malları bəyan edilməməsi" inzibati maddəsi ilə iş açılıb.

Rusiyada marketə soxulan donuzlar sərxos oldular

Rusiyada Çelyabinsk şəhərinin yaxınlığındakı kənddə üç donuz marketə daxil olub. Onlar piştaxtaların arasında sərbəst gəziblər. Bununla bağlı video "Telegram" kanallarında yayılıb. Kadrlardan görünür ki, heyvanlar ən çox içki şöbəsi ilə maraqlanıblar. Donuzlar şüşələri refflardan atıb içindəkiləri yerdən yalamağa başlayıblar. Müştərilərdən heç birinin xəsarət almadığı bildirilib. Donuzlar daha sonra mağazanı tərk ediblər. Onların sonrakı taleyi məlum deyil.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər 100 nəfərdən 90-ı işlənmiş tullantı yağını lavaboya tökərək təmizləyir.
- * Suya qənaət edən duş başlıqları ilə su sərfiyyatını 25% azalda bilərsiniz.
- * Soyuducunuzdakı temperaturu hər dəfə 1 dərəcə aşağı saldıqda enerji sərfiyyatınız 6-8% artır.
- * Bir ton qəzet təkrar emal edildikdə 8 şam ağacının kəsilməsinin qarşısı alınır.
- * Türkiyədə təxminən 1 milyon ton kağızla lazımsız yazışmalar aparılır.
- * Planetimizdəki orqanizmlərin müxtəlifliyinin təxminən 95 faizi hələ də kəşf olunmayıb gözləyir.
- * 4 nəfərdən ibarət ailə bir il ərzində qənaətcil duş başlığı ilə yuyulduqda 1444 nəfərin duş qəbul etməsi üçün kifayət qədər suya qənaət edə bilər.
- * Bir ton qəzet təkrar emal edildikdə 8 şam ağacının kəsilməsinin qarşısı alınır.
- * 3,7 litr benzin təxminən 3 milyon litr içməli suyu çirkəndirir.
- * Bir ton işlənmiş ağ kağızın təkrar emalı 16 şam ağacına qənaət edir.
- * Yağış meşəsindəki bir ağac gündə atmosfərə 760 litr su buraxa bilər.
- * Yer kürəsinin 71%-i su ilə örtülüdür, lakin bu suyun yalnız 3%-i şirin sudur. Şirin suyun üçdə ikisi dağ buzlaqları və qütb buzları şəklindədir. Qalan 97%-i duzlu okean sularından ibarətdir.
- * Sahil zonaları sıxlaşdıqca, çimərlikdə suyun keyfiyyəti aşağı düşəcək, sahiləki canlılar yox olacaq, çimərliklər yox olacaq.

Meyvə və tərəvəzləri dondurub yeyin - diyetoloqdan məsləhət

Amerikalı diyetoloq və düzgün qidalanma haqqında kitabların müəllifi Lauren Harris-Pincus bildirib ki, dondurulmuş tərəvəz və meyvələrdə təzə olanlardan daha çox vitamin var. Bu onların məhsuldan dərhal sonra dondurulması ilə əlaqədardır. Bu barədə "Daily Mail" məlumat yayıb.

Diyetoloq izah edib ki, tərəvəz və meyvələr seçildikdən sonra supermarket refflərində günlərlə və ya həftələrlə qala bilər. Bu o deməkdir ki, satın alınan zaman onların çoxu tərəvətinə və qida maddələrinin çoxunu itirib. Dondurulmuş bitki qidaları daha çox vitamin ehtiva edir, çünki onlar təzəliyin zirvəsində soyudulur.

Diyetoloq həmçinin dondurulmuş meyvə və tərəvəzləri deyil, həm də konservləşdirilmiş lobyə, quru lobyə, taxıl, qoz-fındıq və toxum almaqdan qorxmamağı tövsiyə edib. Dondurmanın dəniz məhsullarının uzunmüddətli və təhlükəsiz saxlanması da töhfə verdiyi qeyd edilir. Bu cür emal üsulları bitki və heyvan mənşəli qidalarda zülalları, yağları, karbohidratları, mineralları, üzvi yağları və yağ turşularını tam saxlamağa imkan verir.

30 il əvvəl kosmosa buraxılan, hazırda isə nəzarətsiz qalan peyk sürətlə Yerə yaxınlaşır

Təxminən 30 il əvvəl kosmosa buraxılan və artıq insan nəzarətində olmayan "ERS-2" peyki sürətlə Yerə yaxınlaşır. Bu barədə Avropa Kosmik Agentliyi (ESA) xəbər verib. Qurum onun atmosferə nə vaxt və harada daxil olacağını dəqiq bilməyin mümkün olmadığını qeyd edib. Ən son proqnoza görə, peyk beynəlxalq koordinasiya olunmuş vaxtla (UTC) 21 fevral 2024-cü il saat 15:41-də (Bakı vaxtı ilə 19:41) Yer atmosferinə qayıtmalıdır. Bununla belə, müsbət və ya mənfi 12 saat qeyri-müəyyənlik pəncərəsi də vurğulanıb.

ESA-dan qeyd edilib ki, qalıqların əsasən okeana düşəcəyi gözlənilir. "Peyk parçalarında zəhərli və ya radioaktiv maddələr olmayacaq", - deyir məlumatda vurğulanıb. O da deyilir ki, peykin Yer səthi ilə toqquşması zamanı ən böyük fragmanın çəkisi 50 kq-dan bir qədər çox olacaq.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Məsəvat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500